

Halvblod

Halvblod

indiskt drama i fem akter

efter M.M.Kayes roman "*The Far Pavilions*"

av Christian Lanciai (2009)

Personerna :

Akbar Khan
Hilary Pelham-Martyn
Isabel, hans hustru
Ashton Hilary Akbar Pelham-Martyn, kallad Ashok eller Ash
Sita, hans fostermor
Hira Lal
Koda Dad Khan
Yuveraj, den unge blivande rajan av Gulkot
Anjuli, hans halvsyster
Zarin, Koda Dads son
Belinda Harlowe
hennes mamma
en spejare
en överste
en major
Wally Hamilton
en adjutant
Prinsessan Shushila
Raja Jhoti, hennes äldre bror
Kaka-ji Rao, prinsessornas farbror
Rajan av Bhithor
hans minister
kapten Crimply
andra officerer
Norson
doktor Govind
Sarji, Ashoks tjänare
Tant Begum
Överste Wigram
Sir Louis Napoleon Cavagnari
Doktor Rosie
Gul Baz

Handlingen äger rum i nordvästra Indien och Afghanistan under tiden 1857-1878.

Copyright © C. Lanciai 2009

Akt I scen 1.

Akbar Vad är det för en jänta du har råkat ut för, Hilary?

Hilary Skyll inte på mig, min bästa vän. Hon bara dök upp, och det är inget fel på henne. Hon är käck och rider bra och är snabb i vändningarna. Hon ville väl bli av med personliga problem hemma i England eller var kanske bara äventyrslysten och hade en bror i Indien, så hon tog båten hit. Brodern visade sig vara en puritansk tråkmåns och hans hustru ännu värre, så hon började se sig omkring.

Akbar Jag tror hon kom hit bara för att söka sig en karl. Hon ser ju bra ut.

Hilary Hon kunde ju inte bara sitta inlåst hemma hos puritanerna, så hon började se sig om bland officerarna och andra unga lejon från England och fick mycket riktigt rykte om sig av att vara ute efter en karl, men vilken utåtriktad och käck ung dam är inte det?

Akbar Men hur i all världen fastnade hon för dig?

Hilary Bra fråga. Ingen gammal ungarl är attraktiv, men hon kände sig trygg i mitt sällskap, och jag gillade hennes stil, så jag beslöt att pröva på hur det kunde vara att vara gift.

Akbar Hon kunde ha varit din dotter.

Hilary Ärligt talat ser jag henne ungefär som en favoritdotter.

Akbar Och så blev hon havande. Hur i all sin dar gick det till?

Hilary Det undrar jag också. Det är möjligen inte du som varit framme?

Akbar Jag är alldeles för gammal jag också.

Hilary Men du ser mycket bättre ut. Ta inte illa upp. Även om det råkade vara du och inte jag så är det i alla fall min son, om det blir en son, och blir det en dotter får du gärna ta henne.

Akbar En dotter skulle knappast överleva vårt fältliv. Vill han överleva måste det bli en son.

Hilary Vi kan båda älska honom, Akbar. Vi är ju kompisar.

Akbar Och har alltid varit det.

Hilary Här är hon. Hur mår du, min flicka?

Isabel Har aldrig mått bättre. Beklagar att jag skulle bli havande, Hilary. Det var knappast meningen. Jag vet knappt själv hur det gick till.

Hilary Du menar att du bara sov med halva regementet?

Isabel Var inte dum. Du vet mycket väl att jag bara känner er båda.

Hilary Och därför skall vi ta hand om honom, om det blir en son. Blir det en dotter får du ta hand om henne.

Isabel Överger ni mig då?

Hilary Aldrig i livet, men vi kan inte ta ansvar för en dotter i regementet. Det måste bli en son, så att vi åtminstone kan göra en bra soldat av honom.

Isabel Ni får som ni vill. Jag har ingenting emot att få en son.

Akbar Inte vi heller.

Hilary Då är vi överens som vanligt. Det är ruter i dig, flicka. Det är därför jag gillar dig.

Akbar Vi ska uppfostra honom som vår egen.

Isabel Jag räknade aldrig med att bli gift när jag kom till Indien, men när jag blev det räknade jag aldrig med att få två män på en gång.

Hilary Vi har alltid varit skiljaktiga. Gifte du dig en gång med mig fick du vackert acceptera Akbar också.

Isabel Han blir den bästa möjliga gudfar åt din son.
Hilary Nej, Isabel, han får två fäder.
Isabel Bra att ni åtminstone inte slåss om saken.
Hilary Det är väl det enda vi aldrig någonsin gjort tillsammans, eller hur, Akbar?
Akbar Inte som jag kan minnas, och ändå har vi båda levat länge.
Hilary Kom nu, Isabel. Vi tar en öl i mässen.
De går alla tre ut tillsammans som de bästa vänner.)

Scen 2.

Lille Ash Men hur gick det till när de alla lämnade mig?
Sita De dog, stackars lille Ash. Din mor dog när hon födde dig, och din far och hans vän Akbar strök båda med i koleran. Vi två var nästan de enda som överlevde i hela lägret. De andra som överlevde tog med sig vad de kunde och flydde. Därför är vi helt ensamma i hela världen.
Ash Men hur kunde dö?
Sita De dog inte, lille Ash, de bara tvingades ut på andra resor. De ville inte lämna dig, och kanske att de är med dig än idag fast vi inte kan se dem, då de blivit saliga som andar. Kanske du kan se dem och känna dem med din oförstörda barnasjäl, om du försöker. Du kanske kan finna dem i fullmånen eller i stjärnorna, när de strålar klart. Var de än är, lille Ash, kan du alltid umgås med dem, ty ingen som någonsin sätter barn till världen kan någonsin överge det barnet med sin ande.
Ash Berätta var jag kan återfinna dem.
Sita Det finns alltid en dal bortom bergen där man kan återfinna allt. Den kan vara svår och omöjlig att hitta, den kan vara otillgänglig och inte ens finnas på kartan, men den finns alltid där och väntar på dig tills din kärlek en dag vägleder dig dit.
Ash Och där finns mor och far och Akbar?
Sita Jag skall också finnas där, om jag har lämnat dig före dess.
Ash Du får aldrig lämna mig, Sita. Du är den enda jag har.
Sita Jag lämnar dig aldrig så länge du behöver mig, men din far och Akbar bestämde att du skulle bli en hederlig soldat, och jag måste uppfylla deras önskan. Jag måste låta dig bli man, lille Ash, och det kan du bara bli bland andra män och inte hos mig.
Ash Men du skall alltid finnas kvar, Sita.
Sita Alltid, så länge du behöver mig.
Ash När kommer vi fram?
Sita Jag vet inte.
Ash Varför vet du inte?
Sita Jag vet ingenting just nu, Ash. Det är därför vi måste gömma oss och vandra på hela tiden. Hela landet är i uppror, och jag vet inte vad som händer.
Ash Är det därför vi har sett så många döda?
Sita Ja, lille Ash, det är därför.
Ash Vem har dödat dem?
Sita Det har mitt folk gjort, och det vet gudarna att de hade anledning till, men de gick till överdrift och dödade också oskyldiga, sådana som du och jag, kvinnor och barn i hundratal bara för att de inte var indiska, och det är därför vi måste vara försiktiga. Det är därför du måste heta Ashok och ingenting annat. Det är

ett kungligt namn att vara stolt över, ty Indiens störste konung hette Ashok och härskade över allt land från Afghanistan till Burma med alla berg och dalar där emellan, så det är därför du heter Ashok. Och du är min son och ingen annans, tills det blir ordning i landet igen och jag kan hitta de dina.

Ash Jag heter Ashok och är kung.

Sita Ja, lille Ash, du är min Ashok, min lille kung. (*omfamnar honom och gråter. Han gråter också.*)

Scen 3.

Hira Lal Vad skall vi göra med honom? Han är alldeles för hederlig.

Koda Dad Khan Det är därför kronprinsen har så stort förtroende för honom. Han räddade ju hans liv, även om det var en olyckshändelse, och det kan ungrajan aldrig glömma.

Hira Lal Men han behandlar honom illa.

Koda Vem behandlar han inte illa? Han är ju tronarvinge.

Hira Lal Hur många attentat har hans styvmor redan försökt mot honom?

Koda Mot Ashok eller kronprinsen?

Hira Lal Båda.

Koda Åtminstone tre, två förgiftningar och en kobra.

Hira Lal Om vi räknar med attentatet som gav oss Ashok är det fyra.

Koda Ja.

Hira Lal Kan hans mor stå på benen?

Koda Ja. Hon kan rida, så om jag ger dem en häst kan de fly.

Hira Lal Det vore det bästa. Styvmodern kan inte förlåta honom att han avvärjt så många attentat och kommer aldrig att ge sig förrän han är ur vägen, så att hon då också kan få ungrajan ur vägen utan komplikationer. Men om Ashok och hans mor är borta kan hon inte nå dem medan hon ändå måste frukta dem så länge de är i livet, då Ashok vet för mycket.

Koda Problemet är arvprinsen och lilla prinsessan. Ingen av dem vill släppa honom, då han är bådas favorit.

Hira Lal Lilla prinsessan vet att han måste fly för att rädda sitt liv. Det är hon som intalat honom till det.

Koda Då är prinsen enda problemet.

Hira Lal Här är han.

Yuveraj (gör entré) Var är Ashok? Varför är han aldrig här? Är han ute och springer med min lillasyster nu igen?

Koda Ers höghet, ju mer ni begränsar hans frihet och insisterar på att hålla honom fången i er borg, desto friare önskar han att han var. Hans liv är bland män, bland tigerjägare och hästkarlar som jagar med falk. Han är en ung örn liksom ni som inte kan hållas i den bur ni envisas med att hålla honom i.

Yuveraj Han är den enda jag kan lita på. Han är den enda hederliga i hela hovet och min enda lekkamrat. Alla andra är fördärvade smickrare och betalda spioner åt min styvmor.

Hira Lal Säg inte det så att hon hör det.

Yuveraj Hon hör allt ändå. Allt hon vill är att röja mig ur vägen för att ge plats åt mina bastardsyskon till tronen, som bara jag har rätt till! Han är den enda som kan skydda mig.

Hira Lala Därför försöker hon även mörda honom.

Yuveraj Är det sant?

Koda Vi har just diskuterat saken, ers höghet, Hira Lal och jag, och kommit fram till, att det bästa för er egen säkerhet vore om Ashok tilläts gå fri.

Yuveraj Aldrig!

Hira Lal Er styvmor har försökt mörda er och vet att Ashok genomskådat henne och vet för mycket om henne. Engelsmännen har varit här. Om Ashok släpps fri vågar hon aldrig röra er av fruktan för att Ashok skulle berätta vad han vet om hovet för engelsmännen, som lätt avlägsnar intriganta tyranner.

Yuveraj Aldrig! Jag behöver honom!
(*Ashok inträder med Anjuli, hand i hand som syskon.*)

Koda Här har vi dem.

Yuveraj Ashok, hädanefter får du aldrig mera lämna palatset utan väpnad eskort tills du kommer tillbaka in igen!

Ashok Min herre, ni befaller och jag måste lyda, men det är hårt för en lärjunge till Koda Dad Khan att ständigt bli mer inlåst.

Yuveraj Jag har talat! Jag släpper dig aldrig! (*tågar ut*)

Koda Du måste fly i natt, Ashok, med din mor. Så länge du är kvar vid hovet svävar både ditt och ungrajans liv i fara. Vi ska hjälpa dig. Kan din mor resa?

Ashok Om hon måste. Jag hoppas avskedet kan bli tillfälligt. Du har varit som en extra far för mig, Koda Khan. Du har lärt mig allt om hästar och jakt och är som en yngre bror till den gamle gudfar jag en gång hade, Akbar Khan, som jag fick ett av mina namn efter.

Anjuli Vi kommer alla att träffas igen. Far är gammal, så blir min bror raja, och det blir bättre ordning när vår styvmor blir gammal och ful. Vi ses igen, Ashok.

Ashok Annars kan jag aldrig fara.

Koda Då är det beslutat. Vi måste fira dig ner utanför muren, ty porten är välbevakad. Vet du något ställe där det kan ske obemärkt?

Anjuli Balkongen.

Hira Lal Balkongen?

Anjuli Den hemliga balkongen, som jag upptäckte vägen till och som ingen använt på 30 år. Ingen vet att den finns.

Koda Det låter bra. Kan du visa oss?
(*Ashok och Anjuli tar med sig Koda Khan och Hira Lal till den hemliga balkongen.*)

Anjuli Här brukar vi sitta och drömma om de eviga bergen. Där borta någonstans finns en hemlig dal som vi ska bygga ett eget hem i och odla en vacker trädgård med mandelträd och aprikoser.

Ashok Ingenstans i palatset kan man se bergen bättre än härifrån. Det var nog därför balkongen en gång byggdes.

Hira Lal Men palatsintrigerna fick hoven att glömma bort bergen.

Ashok Vi har återfunnit dem.

Koda Det blir en bra flyktväg. Kom, Hira Lal. Vi måste planera varje detalj perfekt. (*De två går.*)

Ashok När tror du vi ses igen, Anjuli?

Anjuli Det måste vi göra. Jag har bundit dig vid mig som min fosterbror. Vi är födda på samma dag, och samma dag kom du med din mor till Gulkot, och det betyder att vi har samma öde. Vi kan inte skiljas ens om vi ville, och om vi försöker kan det bara bli tillfälligt.

Ashok Det låter bra. Vi vill ju inte skiljas.
Anjuli Ditt öde är att alltid se efter och skydda mig med din manlighet, och mitt öde är att alltid vaka över dig med min ande. Är du säker på att din mor orkar resa?
Ashok Hon måste. Jag kan inte lämna henne, och hon kan inte vara utan mig. Jag överger henne aldrig.
Anjuli Hon har tvingats arbeta för hårt här i palatset.
Ashok Jag vet. Därför är hon utsliten. Det är er styvmors fel som pressat henne för min skull.
Anjuli Ondska och elakhet förbrukar alltid sig själv och försvinner som rökringar med vinden och lämnar ingenting kvar.
Ashok Men det är arbetsamt att behöva kämpa med den, och den vållar ständigt besvär.
Anjuli Det är sådant ni män är till för att klara av.
Ashok Min lillasyster, när vi nu skiljs skall vi alltid kunna umgås även om vi inte ses. Vi skall tänka på bergen där borta, och där skall vi alltid finna varandra.
Anjuli De berg som det är vårt öde att alltid återvända till.
Ashok Jag tror det är ett gott öde.
Anjuli Det tror jag också. *(tar av sig en liten halskedja med en medaljong, som hon tar fram en liten ädelsten ur och bryter i tu. Hon ger ena halvan åt Ashok.)* Här är inseglet på vår förening. Bär den alltid på dig, som jag alltid bär min halva, tills vi kan förena dem och oss igen.
Ashok Jag skall aldrig skiljas från den, förrän jag ser dig igen.
Anjuli Då vet vi, storebror, att vi måste ses igen.
(De kramar om varandra och sätter sig ner att betrakta de snöklädda bergen.)

Scen 4.

Sita Jag orkar inte längre, min älskade Ashok.
Ashok Jag kan inte lämna dig, mor.
Sita Du måste. Förföljarna är fortfarande efter oss.
Ashok Jag är så ledsen, mor. Jag trodde vi lätt skulle komma undan med det stora försprång vi fick. Jag trodde aldrig de skulle förfölja oss utanför Gulkots gränser.
Sita Vad den drottningen måtte hata dig, Ashok.
Ashok Bara för att jag vägrat finna mig i orätt och genomskådat hennes konst. *(Sita)*
Sita Det är ett arv från din far. Både han och din fosterfar Akbar Khan intalade dig ständigt att aldrig tolerera en orätt. Det är dags, min son, att jag överlämnar åt dig ditt arv. Innan din far dog fick jag lova honom att anförtro dig åt engelsmännen, åt hans eget folk, och han gav mig dina identitetspapper och en liten penningreserv. Jag har skyddat dem med mitt liv alla dessa år och särskilt under våra år som flyktingar. Jag kunde inte ge dig åt engelsmännen under den stora revoltens tid, för då fanns det nästan inga engelsmän kvar. Det var därför vi hamnade i Gulkot. Nu är det lugnare tider, och jag kan lugnt uppge dig åt engelsmännen.
Ashok Du var alltid som min enda riktiga mor. Jag kunde aldrig se dig som något annat.
Sita Det var jag som fick hand om dig när din riktiga mor dog. Jag ammade dig och skötte dig och älskade dig som en riktig mor skulle ha gjort. Före dig hade

jag fyra egna barn, fyra flickor, som alla dog. Min glädje blev därför desto större när jag till slut fick en som jag fick kalla min son.

Ashok Mor, du måste vila. Ansträng dig inte.

Sita Jag har vilat färdigt. Jag är redo för den sista resan. Jag skall vaka över dig, min son.

Ashok Mor! Mor!

Sita Skynda dig. Töva inte. Fly från orättvisorna, så att du kan bekämpa dem som en man. (dör)

Ashok Mor! Mor! (begraver ansiktet i hennes vackra sari.)

Scen 5. Mardan. Ett fälttält.

en spejare (kommer in till Zarin) Här är en underlig tiggare utanför som säger att han känner dig.

Zarin Vad heter han?

spejaren Ashok.

Zarin (rusar upp i ett glädjeryck) Ashok! (*rusar till ingången*) Kom in, Ashok! (*Denne, illa medfaren och trasig, kommer in och omfamnas genast av Zarin*) Äntligen! Jag visste att du skulle dyka upp förr eller senare! Hur mår din mor?

Ashok Hon är död, Zarin. Vi blev flyktingar.

Zarin Vad hände?

Ash Palatsintrigerna tätnade. Mina få vänner övertalade mig att fly för att rädda både tronarvingens och mitt eget liv. Din far hjälpte mig fly. Min mor följde med och hade orkat ända fram hit, om inte styvdrotningens utsända ständigt hade jagat och pressat oss till att försöka leda dem på villospår. Först flydde vi norrut, för vi visste de skulle söka oss söderut, men när de inte fick oss fast fortsatte de utanför Gulkots gränser. Min mor orkade en dag inte längre. Hon satte sig ner vid ett träd och dog vid stranden av Jhelum. Jag stannade en dag för att begrava henne. Jag skickade henne flytande ut till havs, för så brukade hennes bergsfolk göra. Den långa sista resan från bergen ner till havet.

Zarin Jag beklagar. Så min far är insyltad.

Ash Ja. Han gav oss en häst, som vi sedan kunde sälja.

Zarin Ingen får veta att du är här, Ashok.

Ash Jag är inte Ashok längre, Zarin.

Zarin Vem är du då?

Ash När min mor dog gav hon åt mig mitt fadersarv. (*drar fram sitt tunga penningbälte och några dokument*) Här är mina identitetshandlingar. Jag är engelsman och heter Ashton. Tyvärr kan jag inte läsa eller tala engelska, men jag fick hjälp av kopierare att identifiera adressen på ett rekommendationsbrev, som råkade vara din postering.

Zarin Vi har just kommit tillbaka från ett fälttåg. Längs denna front mot afghanerna är det alltid krig. Du har en osannolik tur. Vi måste genast kontakta översten. Hämta hit en officer, Safir, vem som helst. (*spejaren försvinner*)

Vad du har varit med om, Ashok! Du är alltså fullständig engelsman fastän du är fullständig indier. Detta är sensationellt. (*den andre återkommer med översten*)

översten Vad är det för en brittisk pojke som kommit hit?

Zarin Han har ett rekommendationsbrev till sin farbror William Ashton.

översten William Ashton är död sedan förra året, stupad i strid. Får jag se brevet. (*får brevet*) Och den här pojken skulle vara engelsman? (*läser*) Herre du milde vid alla gudars plågor! Hilary Pelham-Martyns son! Under över alla under! (*till Ash*) Och du är Ashton Hilary Akbar Pelham-Martyn?

Zarin Han kan inte engelska, men han kan rida och är en alla tiders jägare.

översten Jägare bland oss blir man inte genast, men med tiden kan han bli hur bra som helst. Så han kan inte engelska? Så får vi väl då skicka honom hem till England till hans släktingar så han får en utbildning först av allt! Han måste ju kunna läsa och skriva!

Ash (förstår) Bara hindi och pushtu.

översten En god början. (*sätter sig ledigt på en bordskant*) Jag kände båda hans föräldrar, ett fullständigt omaka par, han en gammal professor som helst undersökte blommor men slogs bra för det, och hon en slående ung backfisch som älskade äventyr och att slå runt. De var motsatser men passade kanske just därför varandra så bra. Hon dog när du föddes, Ashton, men det var inte ditt fel och ingen annans heller. Din far dog i kolera tillsammans med sin bästa vän, som aldrig kunde komma på det klara med vem som egentligen var far till dig, men lagligt är du Hilarys son, och det är det som gäller. De slogs aldrig för det utan blev snarare bara bättre vänner genom ovissheten. Din mor visste inte heller riktigt.

Zarin Jag trodde alltid att hans mor var Sita.

översten Barnjungfrun, som tog hand om dig när din moder dog.

Ash Hon var min enda riktiga moder.

översten Jag förstår dig, ty du hade ingen annan. Var är hon nu?

Zarin De tvingades fly för livet från Gulkot. Hon avled under strapatserna.

översten Då har du redan varit med om en hel del, min son. Flykt till fots från Gulkot? Den rajan där har mycket på sitt samvete då vi aldrig nått dit och kunnat trampa in där ordentligt. Nå, nu är du här och identifierad som engelsman, vilket ingen kan ta ifrån dig. Hur känns det?

Ash (till Zarin) Jag är tydligen antagen.

Zarin Dina år av hemlöshet och flykt är över, Ash. Du har fått ett hem – armén.

Ash Det återstår att se om det bara blir ett nytt fängelse eller verkligen något man kan lita på.

Zarin Du klarar dig och är trygg. Det är huvudsaken. Och du får fara till England.

Ash England? Var ligger det?

Akt II scen 1. Ombord på ett skepp.

Ash (nu fullvuxen) Du är den enda ombord som jag har hört säga något gott om Indien. Alla de andra, och i synnerhet din mor, bara förfasar sig och klagar på dammet och smutsen, det extrema klimatet med brännande torrtider och hela säsonger av hällregn, de farliga djuren och de opålitliga och lömska hinduerna, medan du utmanar dem alla med att prisa skönheten och färgerna, de vackra kläderna och blommorna, dofterna och kryddorna och intensiteten och ser bara fram mot att få komma ut igen, fast det är hem, precis som jag.

Belinda Det är något mystiskt och försåtligt över dig, Ash, som både är oemotståndligt och avskräckande. Vi vet ingenting om dig, men min mor accepterade ditt frieri genast.

Ash Är det bara för att jag är en Pelham-Martyn med en baron till farbror, officersfullmakt och en relativt god ställning?

Belinda Nej, Ash, det är inte bara det, åtminstone inte för mig. Vi är båda födda i Indien och känner därför för landet på ett annat sätt än andra engelsmän, men du har kommit längre än jag. Du har fått lida i Indien och känna på dess extrema armod, du var här under sepoyrevolten och tvingades leva under flykt i årtal, du hade en indisk amma som var mer än mamma för dig än din mor...

Ash Min mor dog när jag föddes.

Belinda Det är det jag menar. Din modersmjölk blev Indiens, och du kunde inte ens engelska när du först som tonåring kom till England, som du aldrig kunde förlika dig vid.

Ash Jag var fast i årtal som fånge vid en rajas hov som hans arvinges lekkamrat och närmaste tjänare, jag fick periodvis inte ens lämna deras borg, men jag blev mycket mera en fånge i England, där alla hela tiden kommenderade mig vad jag skulle göra och inte göra. I Indien levde jag som en fånge, men i England var jag bevakad som en fånge.

Belinda Jag kan inte heller med det hycklande engelska samhället med dess tillgjordhet och fördomar, rasismen och självtillräckligheten, den skrymtande kristendomen och den inbillade överlägsenheten, som bara är fåfänga och sjukligt självbedrägeri. Jag vill slå mig lös i Indien, det vilda vackra land jag blev född i med alla dess faror, och därför är jag så glad att jag funnit dig, som vill ta mig med till det vilda rövarlandets farligaste fronter.

Ash Jag vantrivdes fullständigt i England. Jag hade inget val. Min enda möjlighet att komma tillbaka till Indien var som officer i armén, och då blir kriget ett yrke.

Belinda Det köper jag.

Ash Om din mor visste att mina föräldrar aldrig ens knappt hann röra mig och att all min uppfostran och barndom var med hinduer skulle hon aldrig acceptera mig som din man.

Belinda Nej, det skulle hon nog inte, men nu vet hon det inte, och det räcker med att jag vet det.

Ash Ja, det gör det. Älskar du mig verkligen?

Belinda Som jag aldrig älskat någon annan. Har du haft någon annan?

Ash Bara tillfälliga förbindelser. Jag förfördes av en av farbrors hushållerskor. Hon ville visa mig att hon kunde sitta på sitt hår när hon kammade ut det, och så slutade det plötsligt i sängen. Efter sex nätter upptäcktes det, och hon blev avskedad. Sedan blev det aldrig något värre eller allvarligare med någon annan. Du är nog den första jag blivit kär i.

Belinda Då passar vi för varandra, och jag längtar efter att få utrannsaka dina bottenlösa djup.

Ash Vi har hela framtiden på oss. Vi är ju inte ens tjugo ännu. Det är bäst vi går in. Din mor undrar säkert var vi är. *(De går in.)*

Scen 2. Bombay.

Zarin Han vet inte att jag har kommit och står och väntar på honom. Kommer jag att känna igen honom? Han undrar säkert samma sak om mig. Sju år är en lång tid, vi har båda blivit mognare och äldre, och vi kan bara hoppas att den andra inte

har förändrats. Kan det vara han som står där vid relingen, den mörke länge med det allvarligt magra ansiktet? Det måste vara han. Men vad är det för en tant han har bredvid sig? Har han gått och gift sig? Tar han med sig en memsahib till Indien? Det har han inte skrivit något om. Mycket har han skrivit i många brev men aldrig om en kvinna.

Ash (utanför, har sett honom från relingen) Zarin! Det är du! *(kommer rusande i land och omfamnar Zarin hjärtligt och spontant)* Du kunde ha skrivit och berättat att du tänkte möta mig!

Zarin Jag ville inte ta några risker. Jag ville inte besvära dig. Jag ville överraska dig och först se om du var den samme fortfarande och om jag skulle kunna känna igen dig. Men det gjorde jag genast, och du också!

Ash Min bästa vän! Hur mår din far, min uppfostrare och förste läromästare?

Zarin Han har dragit sig tillbaka från rajans tjänst, och Hira Lal är död. Vi vet ingenting om det hovet längre.

Ash Ingenting om Anjuli?

Zarin Ingenting.

Belinda (har kommit i land) Du tycks genast ha funnit dina vänner, Ash. Man kunde tro att ni var bröder – samma hudfärg, samma svarta hår, och vilka kramar!

Ash Det här är min äldsta och närmaste vän, Belinda, Zarin, vars far lärde upp mig till ryttare och jägare med pil, båge, svärd och gevär, och som tog hand om mig när jag förlorat min fostermor.

Zarin Han är som en lillebror för mig.

Belinda Ja, det märks. Hade han också din fostermor?

Ash Belinda, var nu inte arg på mig bara för att jag kommit hem och känner mig fri igen med gamla vänner! Vi har sju år att ta igen, Zarin!

Belinda Ja, försvinn du under sju år med dina vänner, så kan du köpa min förlovningsring sedan.

Ash Belinda, du har ingen anledning till svartsjuka.

Belinda Nej, men så har du aldrig omfamnat mig.

Zarin Hon är engelska, Ashok. Varför har du fört henne till Indien?

Ash Hon är faktiskt född här.

Zarin Det märks inte.

Belindas mamma (kommer fram) Kom, Belinda, och lämna din trolovade åt hans indiska bröder, eller är det halvbröder?

Belinda Gör inte saken värre, mor.

mamman Kan den bli värre? Han överger dig vid landstigningen för att omgående kasta sig i armarna på en inföding!

Ash Han förstår vad ni säger, mrs Harlowe. Förolämpa inte indier i onödan om ni vill undvika fler sepoyrevolter.

mamman Vem har förolämpat vem? Kom, Belinda! *(för med sig Belinda ut)*

Zarin Memsahibs och deras fördomar utlöste sepoykriget. Ändå har de ingenting lärt sig.

Ash Det finns undantag, Zarin. Kom, vi har mycket att ta igen och en lång resa framför oss.

Zarin Och din memsahib?

Ash Hon följer med. Annars kan det kvitta. Jag är hemma nu, och ingen får grumla mitt glädjerus över att vara fri igen, inte ens en korkad memsahib.

Zarin Jag kände genast igen dig, Ash. Du är helt den samme men ännu bättre.

Ash Vad jag längtar efter att få fara ut i fält med dig, Zarin, helst ända upp i bergen.
Zarin Bergen finns kvar, Ash. De har väntat på dig.
Ash Och jag har längtat efter dem. I England finns inte ett enda riktigt berg!
Bara små menlösa kullar. Jag är inte riktigt hemma igen förrän jag får se bergen igen.
Zarin Du får se dem i Mardan, Ash. Och de vilda afghanerna väntar på dig
bortom dem.
Ash Kort sagt, Zarin, äntligen börjar livet! (*omfamnar honom igen, och de går ut
tillsammans i varandras armar.*)

Scen 3. Ett läger i natten.

Zarin Jag borde ha varnat dig innan du reste, men jag förstod inte faran. Vi hade aldrig problem med engelsmännen här i Indien innan memsahibs kom. Vi var vänner, och de tog sig indiska hustrur och älskarinnor och lärde sig den vägen våra språk och dialekter, så att vi stod på samma nivå. De kunde förstå oss och lära sig umgås med oss som vänner och lika goda människor som de. Men memsahibs kunde aldrig förstå oss. De pekade på oss och sade: "Fy!" och vägrade acceptera oss som människor, som om de var bättre än våra flickor, som åtminstone är vackra, men memsahibs är oftast plumpa och uppsvällda, har klumpiga och opraktiska kläder, dålig kondition och tål ingenting, minst av allt ett skämt. De är värre än okunniga. De vill inte bli kunniga. Berätta nu om ditt problem med din memsahib.

Ash Problemet är mycket enkelt. Jag älskar henne, och hon älskar mig, men vi kan inte få varandra, för hennes pappa säger nej, och hennes mamma säger, som du sade, "Fy!" åt mig. Hon är inte myndig och kan inte bestämma själv.

Zarin Det är kanske lika bra det. Officerer som gifter sig unga brukar inte bli goda officerer. De fastnar för tidigt i triviala problem och klyvs sönder av en ung bortskämd och vacker hustrus krav på honom och arméns, som är oförenliga. Och så blir de aldrig några ordentliga officerer. De bästa officerarna är ungarlar. De har förstått vitsen med att stå på god fot med alla utan att favorisera någon eller fastna i någon förmåtenhet.

Ash Tyst, Zarin! Det är någon där i mörkret.

Zarin Ja. Han har väntat länge.

Ash Kan du se honom?

Zarin Jag kan se honom.

Ash Kan du se vem det är?

Zarin Jag vet vem det är.

Ash Stig fram, vem du än är, så att vi får känna dig.

(*Koda Dad Khan träder fram ur mörkret.*)

Koda Dad Khan!

Koda Jag ville inte missa min troligen sista möjlighet att återse dig, min son.

Ash (*omfamnar honom ömt*) Den sista jag hoppades på att få återse, och likväl den jag mest önskade att få träffa igen! Visste Zarin om det?

Koda Han visste om det. Jag är här för att tala allvar med dig, min son.

Ash Tala. Jag var alltid din lydigaste lärjunge, då du var den jag lärde mig mest av.

Koda Du är inte vår Ashok längre, Ash. Du är engelsman och officer. Har du förstått vad det betyder?

Ash Ansvar först av allt.

Koda Just det. Och som ansvarig brittisk officer kan du inte längre vara familjär med oss infödda. Du och Zarin må vara som bröder, ni har vuxit upp tillsammans och jag tränade er tillsammans till överlägsna hästkarlar och jägare, men ni kan inte vara bröder längre. Han är din underordnade, och du är hans överordnade. Du kan inte längre visa öppet din intimitet med honom eller med någon av oss hinduer, ty dina medofficerer skulle notera det, och det skulle vålla dig komplikationer som officer.

Ash Ber du mig förneka att jag fötts i Indien, haft en indisk mor som jag aldrig övergav innan hon dog, att mitt första modersmål var hindi och pushtu och att egentligen hela mitt positiva liv bara varit Indien?

Koda Inte förneka det, inte glömma det, men gömma det. Har du aldrig förstått varför du valdes ut till officer i Indiens mest avancerade elittrupper? Du kan landet utantill och har det i blodet. Du är en av folket och du älskar det. Du förstår det bättre än någon engelsman. Men du är engelsman, båda dina föräldrar var brittiska, och dina oerhörda kunskaper kan bara utnyttjas för Indiens bästa om du är och förblir engelsman. Börjar du förstå?

Ash Jag börjar förstå.

Koda Konsekvensen är ingen mer intimitet med Zarin eller med någon infödd. Du förblir en av oss, men officiellt är du inte en av oss utan vår ledare. Som sådan kan du bli till oerhörd nytta både för oss och för engelsmännen och Indien.

Ash Du ber mig att vara två personer och dölja den jag är mera för att som den andra kunna dra desto mera fördel av den ena – en sorts dubbelroll att spela.

Koda Nyckelordet är ansvar. Det handlar bara om att leva upp till ditt ansvar. Din dubbla mentalitet gör ditt ansvar desto större och viktigare.

Ash Tack, Koda Dad, för din undervisning. Jag har förstått den.

Koda Du var alltid en läroaktig elev. Låt mig nu omfamna dig en sista gång. Jag tror aldrig vi ses mera. *(De gör så.)*

Ash Och du vet ingenting om Gulkot och Anjuli?

Koda Ingenting. Den unge rajans styvmor gick hur långt som helst i sina själviska intriger och excesser, men i och med att du kom undan tror jag aldrig hon har vågat röra den unge rajans liv.

Ash Men Hira Lal är död.

Koda Ja, han röjdes ur vägen. Liksom du drog jag mig ur innan jag röjdes ur vägen. Farväl, min son, och lev väl. Hela Indien litar på dig. Gör dig därför desto mera pålitlig även som engelsman.

Ash Jag ska göra mitt bästa, far.

(De omfamnas en sista gång, och Koda Dad försvinner igen i mörkret.)

Du håller väl kontakt med honom, Zarin?

Zarin Alltid. Men hädanefter är vi inte längre fosterbröder, Ash, utan bara stridsbröder.

Ash Dock kan ingenting ändra på det faktum att vi desto mer alltid förblir bröder. *(klappar honom om axeln, och de återgår till lägret.)*

Scen 4. Mardan.

majoren Vad ska vi göra med honom?
översten Det är ingenting att göra. Det är bara att vänta och se.
majoren Men en dag går han för långt, och då är det för sent att göra något.
översten Men så länge han inte har gjort det har vi ingen anledning att stoppa honom. Är ni avundsjuk på honom, major? För att han är populärare bland de infödda än någon annan officer?
majoren Det är inte det, men frågan är om vi kan lita på honom om det blir en situation som verkligen kniper.
översten Förklara er.
majoren Antag att det uppstår en konflikt mellan oss och de infödda, en sådan som utlöste sepoyrevolten och som nästan ledde till att alla vita utrotades i hela Indien. På vilken sida ställer han sig då?
översten Vi har ingen sådan situation, major, och förrän den uppstår har vi ingen anledning att antecipera den, i synnerhet inte som det idag inte finns några reella risker.
majoren Jag kan inte hjälpa det, men jag är orolig för honom. Alla tycker om honom, men han har en benägenhet att överreagera, att handla först och tänka sedan, att gå händelserna i förväg, kort sagt, att överila sig.
Översten Men ännu har han inte gjort det.
majoren Och så är det det här med hans uppslagna förlovning.
översten Den borde aldrig ha fått äga rum från början.
majoren Men nu har hon accepterat en annan, en rik gammal änklings som kunnat vara hennes far som ger henne två styvdöttrar i hennes egen ålder, och som hon tycks ha valt helt själv mot föräldrarnas inrådan bara för att han har pengar, medan stackars George Garforth, som var lika kär i henne som Pelham-Martyn, har skjutit sig.
översten George Garforth, den där skicklige dansören som hon jämt var ute och dansade med, har han skjutit sig?
majoren Efter två massiva flaskor whisky, mitt i tinningen, inte så mycket för hennes förlovnings skull som för hennes avslöjande av hans falska bakgrund...
översten Han var visst halvblod?
majoren Han gällde för att vara halvgrek, med en grekisk grevinna till mor, men det var bara en indisk bazartant.
översten Men det var Pelham-Martyns förlovning, inte hans.
majoren Men om han kan göra något sådant, vad kan då inte Pelham-Martyn göra?
översten Ännu har han inte gjort något.
majoren Så var det det här med den förlupne soldaten, som stal två musköter med sig, som ni skickade hans fem fränder att hämta tillbaka eller aldrig själva komma tillbaka mer.
översten Ja. Pelham-Martyn klagade på min hårdhet, men alla andra ger mig rätt i saken. Det är enda sättet att få musköterna tillbaka och rädda regementets ära.
majoren Saken är den, att dem ni skickade iväg var Pelham-Martyns bästa vänner, och de hade ingenting med tjuvdesertören att göra.
översten De var släkt med honom.
majoren Men låg i fejd med honom.
översten Nå?

majoren Allt detta tar Pelham-Martyn på sig ansvaret för med rätt eller utan, och det kan få honom att reagera.

översten Vad vill ni jag skall göra? Entlediga honom? Han har skött sig klanderfritt och gjort sig outhärlig. Även om han var vår största säkerhetsrisk skulle vi inte kunna undvara honom. – Ja, vad är det?

Zarin (har visat sig, gör honnör) Herr major och överste, kapten Pelham-Martyn saknas.

översten Förklara er.

Zarin Han har gett sig iväg utan ett spår.

översten För honom tillbaka.

Zarin Vi har försökt. Han har troligen gått över gränsen.

(*Majoren och översten ser på varandra.*)

majoren Han har gett sig in i Afghanistan för att hjälpa Malik Shah och de andra att återbörda de stulna musköterna.

översten På egen risk och på utomordentligt stor risk. Vi har ingenting över gränsen att göra. Gör allt ni kan för att spåra och finna honom!

Zarin Han har lämnat sin uniform kvar och dragit på sig en vanlig bergskrigares dräkt.

majoren Vi ser honom nog aldrig mer.

översten Tyst, major! Om det är någon som garanterat alltid kommer tillbaka från ett hur svårt uppdrag som helst, så är det Ashton Pelham-Martyn. Det kan ta sin tid, men han kommer tillbaka.

majoren Han tar på sig straffet och ansvaret för andras tillkortakommanden.

översten Det är bra, Zarin. Håll oss underrättade. (*gör honnör, Zarin svarar och går.*)

majoren Jag visste att det skulle hända.

översten Du kände det komma men visste inte vad. Nu vet vi vad, och det är ingenting som kan skada honom eller någon annan. Med tiden kan det tvärtom bara hedra honom – om han lyckas.

Akt III scen 1. Flera år senare.

Ash (äldre och mognare) Du är alldeles för naiv och romantisk och idealistisk, Wally.

Wally Är det då fel att vara det? Är vi det inte alla från början? Är det inte vad vi alla innerst inne och alltid helst önskar vara?

Ash Din affär med den där snärtan som svek dig för en gammal besutten krösus borde ha kurerat dig, som det kurerade mig.

Wally Ändå gav du dig ut på ditt livs äventyr som resultat, levde två år bland afghanerna och återbördade kårens två förlorade musköter.

Ash Det kostade tre liv, Wally, och två av dem hörde till mina bästa vänner. Och jag fick bara fan för det till tack.

Wally Du skonades från krigsrätt, fastän det hade varit det korrekta.

Ash Men förflyttades hit till Rawalpindi så långt bort från fronten och gränsen som möjligt i stället, där man bara kan studera och mögla.

Wally Det har inte hänt något i nordväst på fem år nu. Du hade haft lika litet att göra där.

Ash Men där hade jag åtminstone haft bergen och Kashmir! Här på slättlandet finns det bara damm och smuts, hetta och sjukdom, det är rena Limbo, det tråkigaste stället av alla! I helvetet händer det åtminstone något!

Wally Vi kan läsa böcker och spela polo.

Ash Det är också allt. Vad tänkte mina överordnade om mig egentligen, Wally? Har du hört något? Har du någon aning?

Wally De betraktar dig som farligt outhärlig. Dina män dyrkar dig och följer dig gärna ner i helvetet, men för dina överordnade ökar detta ytterligare din säkerhetsrisk. Flera ville ha dig inför krigsrätt när du kom tillbaka efter två år för avvikelser ur tjänstgöring utan tillåtelse, vilket hade varit det enda riktiga, men dina kunskaper och din beredskap behövdes ha ständig omedelbar tillgång till vid behov, varför krigsrätten ändrades till förflyttning. Du är lagd på is för att när som helst kunna plockas fram igen, som en väl gömd och lagrad whisky.

adjutant (inträder) Löjtnant Pelham-Martyn, ni har fått ett uppdrag.

Ash Äntligen! Vad gäller det?

adjutanten Ni skall eskortera två prinsessor till ett bröllop i Bhithor.

Ash Bhithor! Två prinsessor! Djupare ner i den kvalmiga södern! Mera damm och hetta och smuts! Mitt i öknen i Rajahstan!

Wally De tycker fortfarande du är riskabelt nära den afghanska gränsen.

adjutanten Klaga inte, löjtnant. Ni får i alla fall något att göra medan resten av oss får stanna kvar här och lida och uthärda den mörkdande långtråkiga freden. Och jag har hört att prinsessorna är ena riktiga flammor.

Wally Något för dig, Ash.

Ash Jag trodde jag hade blivit tillräckligt plågad av kvinnor redan. Det finns ingenting besvärligare. De gör anspråk på ditt liv och förtrögar det till dödens allt långsammare vandring medan de oavbrutet vållar dig problem.

Wally Det är en order. Gör det bästa av saken.

Ash Tack, Wally. Jag ska göra mitt bästa för att skydda dem mot dem själva och deras ansvarslöshet, jaga ormar och skorpioner åt dem, stiga upp mitt i natten för att frälsa dem från en mygga eller instängd fågel, vara artig till förbannelse och ständigt tillfredsställa deras pjollriga nycker. Vilket uppdrag för en bergsjägare!

Wally Det går över.

Ash Det hoppas jag också. Vad är det för prinsessor för resten?

adjutanten Två systrar till maharadjan av Karidkot till Rajputana. Majoren väntar dig.

Ash Tack, jag kommer. (*till Wally*) Jag kommer tillbaka, Wally, förr eller senare till bergen och kåren.

Wally Utan tvivel, Ash. Lycka till.

Scen 2. Prinsessornas tält.

Shushila Vi hoppas Sahib inte hade något emot att komma och besöka oss.

Kakaji Rao Han måste. Han är ju er brittiske beskyddare.

Anjuli Han lär vara kvinnohatare. Han ser oss nog bara som ett besvär.

Kakaji Rao Hans uppgift är att åtgärda besvär. Det är vad han är till för.

Shushila Så vi gör bara rätt med att bara vålla honom mera besvär hela tiden.

Kakaji Rao Monsunfloden var inte ert fel. Det besväret var naturligt, som de flesta besvär är.

Anjuli Han räddade faktiskt våra liv. Shushila hade inte kunnat simma, och vår förare drunknade.

Kakaji Rao Här är han. *(reser sig när Ash kommer in)* Välkommen, Sahib. Prinsessorna vill bara tacka för att ni räddade deras liv.

Ash Så farligt var det inte.

Anjuli Men vår vagnförare dog.

Ash Jag beklagar.

Shushila Nej, det är vi som måste beklaga att vi bara vållar Sahib mera besvär för varje dag. Nu mår jag inte riktigt bra, varför vår vidarefärd måste uppskjutas med några dagar.

Ash Som ert höghet behagar.

Kakaji Rao Han kan inte förutsäga och förekomma alla besvär ni möter på vägen, prinsessa Shushila. Er indisposition är inte hans fel. Han kan bara underlätta er långa svåra resa i den mån det är möjligt för honom inom hans mänskliga begränsningar.

Shushila Naturligtvis. Och vi är tacksamma för allt han gör för oss, i synnerhet för att han räddade våra liv idag.

Ash Era liv var inte i fara. Er äldre syster hade kunnat rädda er båda. Jag bara hjälpte er i land.

Shushila Och förstörde era kläder på kuppen.

Ash För en officer finns det alltid nya. För resten, den här tappade ni antagligen, prinsessan Anjuli. *(räcker fram en liten sak att ha om halsen)*

Anjuli Tack, den är verkligen min. *(tar emot den men blir konsternerad när hon känner att hon redan har sin medaljong om halsen)*

Shushila Vad är det, Anjuli? Mår du inte bra?

Anjuli Nej, och du mår inte heller bra. Farbror Kakaji, vill du ledsaga prinsessan Shushila ut ur mitt tält till hennes eget? Jag behöver få veta närmare var kapten Sahib hittade min medaljong.

Shushila Kom, onkel Kakaji. Jag behöver vila och tillsyn. *(går ut med onkeln)*

Anjuli Var hittade ni denna medaljong? Den gav jag för många år sedan åt min bästa vän, som flydde med sin mor från vårt palats i Gulkot för elva år sedan. Jag har aldrig fått veta något om dem sedan. Vet ni något?

Ash Vad skulle jag kunna veta? Jag trodde den var er, och ni sade den var er.

Anjuli Låtsas inte om något, kapten Sahib. Ni vet för mycket. Det syns på er. Jag vet inte något och måste få veta mer.

Ash Så denna värdelösa medaljong angår er?

Anjuli I högsta grad. Den är bara halv. Den var hel från början, men jag gav ena halvan åt min fosterbror, den enda vän jag någonsin haft. Hur kom den i er ägo?

Ash Jag hittade den.

Anjuli Så ni vet ingenting om pojken och modern och deras öde? Han lovade komma tillbaka till mig och till Gulkot, men han gjorde det aldrig. Jag har varit ensam sedan dess. Med åren vande jag mig vid att tänka på dem som döda, och så presenterade ni ett förbluffande bevis på motsatsen. Jag kräver att få veta vad ni vet.

Ash Modern dog inte långt efter flykten. De förföljdes av er styvmor långt utanför ert lands gränser. Hon var livrädd för att pojken skulle berätta vad han visste om ert hov för engelsmännen.

Anjuli Hon blev till slut själv förgiftad av sin egen frukt efter att ha förgiftat hela familjen. Pojken har ingenting mer att frukta av henne. Han borde vara fullvuxen nu. Vet ni vad det blev av honom?

Ash Det blev jag, Anjuli.

Anjuli Driv inte med mig.

Ash Jag har aldrig kunnat ljuga.

Anjuli (förskräckt) Men ni är ju en Sahib, en brittisk officer!

Ash Jag är Ashok, som kallade Sita min mor, för jag hade ingen annan. När hon dog gav hon mig mitt fadersarv, som hon förvaltat under hela vårt liv, med engelsk identitetshandling och rekommendationsbrev till min onkel, som gjorde mig till brittisk soldat och officer. Det är en saga, Anjuli, men den är sann.

Anjuli Livet driver med mig och bedrar mig! Ashok var fullständig hindu!

Ash Det är jag fortfarande, Anjuli. Jag kan aldrig bli något annat. Låt inte mitt yttre och kläderna bedra dig.

Anjuli Men ni är en brittisk officer och en engelsk Sahib!

Ash Försök acceptera mig som sådan, Anjuli. Jag är tillbaka men i maskeraddräkt utklädd till maktens fåfänga myndighet.

Anjuli Ashok! Detta är för mycket! Du är här för att eskortera oss till vårt bröllop!

Ash Jag visste inte då vilka ni var, men jag kände igen drag av Yuveraj i Jhoti och blev misstänksam och tog reda på allt om er stat och ert hov. Jag beklagar att din styvmor till slut lyckades mörda stackars Yuveraj.

Anjuli Hon blev så hatad till slut att snart sagt ingen inte ville och försökte mörda henne. Ändå dog hon av egen medicin, när hon av misstag åt druvor som hon själv förgiftat. Men allt det där är förbi, och nu skickas jag iväg för att bli gift, och du skall eskortera mig till mitt bröllop. Det här går inte, Ashok.

Ash Vad går inte?

Anjuli Att jag återfinner dig först när jag skickas till mitt bröllop. (gråter)

Ash (omfamnar henne) Gråt inte, Juli. Jag är tillbaka. Jag släpper dig aldrig mer.

Anjuli Jag kommer inte undan mitt bröllop!

Ash Ännu är du inte gift.

Anjuli Det är ofrånkomligt! Staten och familjen kräver det!

Ash Naturen har alltid sista ordet. Vi har återfunnit varandra, Juli. Det är det enda verkligt betydelsefulla. Din medaljong är hel igen. Jag har fört den tillbaka till dig som jag lovade, ehuru under omständigheter som ingen av oss varit skyldig till. Vi kan inte få varandra nu, men vi har varandra redan. Jag måste återgå till mitt tält, innan ditt folk börjar tro sig få skvallermaterial. Låt oss sova på saken. Nu vet vi åtminstone var vi har varandra. Farväl, Juli. (kysser henne och går)

Anjuli Efter elva år kommer han tillbaka, till mitt bröllop och som engelsk officer och Sahib! Hur mycket får ödet driva med oss människor egentligen? Tills vi är från vettet och längre? Det verkar så. Ashok, vårt liv som små var redan inte lätt, men det tycks bara bli svårare för att vi ändå fortsätter att känna varandra... (gömmar sitt ansikte i slöjan och gråter sakta)

Scen 3. Ash ensam i öknen. Natt.

Ash Hur är det möjligt? Efter elva år kommer hon tillbaka i mitt liv som jag trodde jag hade förlorat för alltid, men under vilka omständigheter? Jag skall eskortera henne till hennes bröllop i Rajasthan som en av två hustrur åt en gammal utlevad raja! Hur ofta har jag inte tänkt på henne under dessa elva år och älskat henne som den syster hon var för mig då, och så kommer hon tillbaka som en

fullfjädrad kvinna och vacker dessutom! Vad var den stackars Belinda och de andra kärleksparenteserna mot detta? Hon är den enda jag har älskat och den enda jag någonsin kommer att kunna älska, ty jag är lika mycket indier som hon oavsett härkomst och gener, ty min enda riktiga moder någonsin var Sita, även om det inte var hon som födde mig.

Och skall jag då nödgas uppge henne, när hon äntligen kommer tillbaka, åt ett arrangerat bröllop som ingen av prinsessorna är villig till? Jag kan inte släppa henne nu, när ödet äntligen fört oss samman igen, som om det insisterade på att det verkligen var vi två som gällde, men inte kan jag heller rymma med henne. Min självsvåldiga afghanska mission kostade mig nästan tjänsten, och om jag avviker igen skulle det bli oundvikligt. Ingen skulle skydda oss, och hon som prinsessa skulle aldrig kunna komma undan i Indien. Ingen av oss vill till England. O öde, vilket fruktansvärt snärjigt dilemma du har fångat oss i! Vi älskar varandra kanske mer än något annat kärlekspar, men vi har inga utsikter att få varandra. Hon måste bli hustru åt en gammal raja och i bästa fall bli moder åt hans barn, och jag måste efter fullbordat uppdrag återvända till Rawalpindi efter att ha uppgett henne åt rajan. Vad menar ödet egentligen? Nej, jag kommer ingen vart. Det blir bara att fortsätta lida av sömnlösa nätter så länge denna vanvettiga mastodontbröllopsmarsch genom hela Indien fortsätter. Tillbaka till lägret, innan det ljusnar.

(Han vänder och börjar gå tillbaka, när en kula avlossas mot honom.)

Ash *(kastar sig ner)* För tusen djävlar! Skjut inte! Det är kapten Pelham-Martyn! *(Ett nytt skott smäller, och skytten hörs ladda om.)*

Ash *(skärpt)* Han försöker faktiskt mörda mig. Varför? Vad har jag gjort honom? Och varför mordförsöket mot prinsen, Anjulis halvbror? Vad är det som pågår? Vem intrigerar mot vem och varför? Mystiken tättnar. Nå, han missade, och jag överlevde, men det lär bli fortsättning på det här. Och Anjuli måste veta mer om vad som pågår än jag, den enda engelsmannen i hela denna indiska cirkus. *(ålar sig bort)*

(I mörkret börjar stormvindar yla, och man hör att det blåser upp till sandstorm.)

Ash och Anjuli kommer invacklande i en grotta, helt bortblåsta.)

Ash Vi är säkra här, Juli. Ökenstormen når oss inte hit.

Anjuli Men vi kan inte bege oss tillbaka.

Ash Nej, det kan vi inte.

Anjuli Vad ska Shushila och farbror Kakaji Rao säga när vi inte kommer tillbaka?

Ash De har säkert funnit skydd. De hann inte lika långt som vi. De blev ju efter. Och det är inte vårt fel, Juli. Den här stormen kommer att ta alla med överraskning och inte bara oss. Hela lägret kommer att råka i kaos, och inte heller din farbror och syster kan tänka på att återvända förrän stormen är över.

Anjuli Och när blir det?

Ash Troligen under natten.

Anjuli Så vi är fast här hela natten.

Ash Ja, Juli, det är vi, och det är inte vårt fel.

Anjuli Det är ingens fel, utom kanske mitt.

Ash Varför skulle det vara ditt?

Anjuli Jag önskade det. Jag ville det. Varför tror du jag satt hos dig varenda natt och vakade när du låg medvetlös i feber och brustna lemmar när du hade räddat Jhotis liv med risk för ditt eget?

Ash Det var mitt eget fel. Jag borde inte ha försökt rädda hästen. Som resultat förlorade jag min egen häst också och en vecka på sjukan, för vad? För att någon försökte ta Jhotis liv.

Anjuli Så det var ett attentat?

Ash I högsta grad. Någon hade gömt en försåtlig tagg under sadeln och skurit sönder sadelremmarna till hälften. Vid en skening måste sadeln ge efter, och med en sådan tagg var en skening oundviklig förr eller senare.

Anjuli Palatsintrigerna hemma förföljer oss långt ner i Rajahstan.

Ash Förstår du dig på dem och vad som ligger bakom?

Anjuli Min vän, min bror, underskatta mig inte. Varför tror du jag lever fortfarande när så många i min familj röjts ur vägen? Därför att jag lärt mig konsten att överleva. Det viktigaste greppet var att hålla sig utanför intrigerna och aldrig delta i dem, helst inte veta om dem och, om det inte gick, att åtminstone synas inte veta om dem. Hira Lal var en mästare på att få alla att tro att han ingenting visste fast han alltid visste allt.

Ash Men även han blev mördad.

Anjuli Det vet vi inte. Han försvann utan ett spår, och ett enda blodigt klädesplagg är knappast bevis för hans säkra död. Sannolikt smet han för att överleva och fann det säkrast att synas död och vara det officiellt.

Ash Så du vet också allt.

Anjuli Nej, Ash, det är säkrast för oss alla att jag ingenting vet. Du får aldrig veta något om detta av mig. Får du veta något av andra kommer du att förstå vikten av att ingen vet att du vet.

För tillfället är vi kringsvepta av en stormens dimridå, och ingen vet var vi är, ty sannolikt är alla de andra lika desorienterade av stormen som vi. Jag har väntat och längtat på detta tillfälle, Ash.

Ash När insåg du vem jag var? Var det redan innan jag gav dig medaljongbiten?

Anjuli Nej, men jag älskade dig redan innan. Att du sedan visade dig vara Ashok själv kom som mitt livs största överraskning, ty han var den enda jag någonsin älskade.

Ash Jag älskade dig också redan som barn, Juli, men då var vi oskyldiga syskon. Nu är vi fullvuxna.

Anjuli Jag har väntat hela livet på dig, Ash. Jag väntade fortfarande när Nandu beslöt att jag skulle gifta mig med rajan i söder som Shushilas medhustru. När ingenting kunde avstyra detta gav jag upp. Jag skulle bortgiftas mot min vilja med en gammal snuskgubbe, som skulle ha rätt att få ta min jungfrudom och skaffa egna barn genom mig, och jag skulle aldrig få lära känna någon annan kärlek än det rena själviska utnyttjandet, tills en brittisk officer räddade mig och min syster ur en sjunkande kärra. Då såg jag möjligheten att kanske få känna på en smula riktig kärlek innan det var för sent. Och så var det du, Ashok själv.

Ash Jag hade troligen aldrig känt igen dig om jag inte känt igen den där slemmiga vesslan Birchu skorpionen, Jhotis handledare liksom han var Yuverajs, som också ständigt hotades till livet och utsattes för attentat tills ett lyckades.

Anjuli Har han känt igen dig?

Ash Nej. Men din bror har redan utsatts för två attentat på vägen hit.

Anjuli Jag vet. Men ännu mera ansvarig är jag för Shushila. Jag har lovat att aldrig överge henne. Hon har ingen annan. Jag är både hennes enda syster och som hennes mor. Därför måste jag gifta mig med rajan, – men du kommer först, Ash.

Ash Skall jag då leva i vetskap om att du utnyttjas av andra och tvingas föda andras barn, fastän du alltid bara tillhörde mig?

Anjuli Vi har kanske bara den här stunden på oss, Ash.

Ash Jag kan aldrig släppa dig.

Anjuli Jag släpper dig aldrig, Ash. Jag har aldrig gjort det hittills. Jag trodde jag gjorde det när jag kände mig i den engelske officerens famn när han räddade oss från floden, men ödet ville att det var du själv.

Ash Fly med mig, Juli. Låt oss lämna allt.

Anjuli Jag kan inte överge min syster. Och du skulle jagas över hela Indien av armén tills du skulle straffas och vanäras för livet. Ett sådant öde för din del vill jag inte göra mig skyldig till, Ash.

Ash Du har rätt. Stormen har gett oss kanske vårt livs enda andrum, och vi måste utnyttja det. Jag kan inte bärga mig, Juli. Jag måste ta dig.

Anjuli Ta mig, Ash. Det är bara det jag är till för.

(De sjunker ner tillsammans i en omfamning medan ökenstormen crescenderar.)

Den håller på ett tag, och så med ens blir det alldeles tyst.

När Ash och Juli åter kommer till synes är de helt ankomna.)

Ash Stormen är över, Juli. Vi måste tillbaka.

Anjuli Ödet gav oss denna kanske enda chans. Ash, vi tog den, och det gjorde vi rätt i. Nu vet jag vad riktig kärlek är, och det kommer jag alltid att bära med mig. Ingen kan ta det ifrån mig, inte ens en gammal bestialisk vivör till raja.

Ash Risken är att det kan bli en svår skandal. En prinsessa eskorterad till sitt bröllop får inte vara ensam med en man, allra minst en engelsman.

Anjuli Du är min bror, Ash, min fosterbror, som jag bundit vid mig för livet. Nu kan ingenting längre separera oss, för vi kommer alltid att ha varandra inom varandra. Jag kanske till och med får ett barn med dig.

Ash Om rajan upptäcker att du inte är oskuld på bröllopsnatten kan du råka mycket illa ut.

Anjuli Var inte orolig. Det finns knep. Vilken kvinna som helst kan lura vilken man som helst och särskilt en gammal fånig raja. Jag är mest orolig för Shushila. Hon ville detta ännu mindre än jag. Hennes största skräck i livet var alltid att tvingas till *suttee*.

Ash Det är olagligt och omöjligt.

Anjuli Indien är större än Raj, Ash. Ni når inte överallt, och både Karidkot och Bhithor ligger utom ert räckhåll, liksom gör det mesta av Indien. Ni tror er ha kontroll, men den är bara formell. Politiskt sköter ni väl om Indien och har gott grepp om det, men nitton av tjugo hinduer kommer aldrig någonsin i kontakt med någon engelsman. Änkebränning har alltid praktiserats i både Bhithor och Karidkot, och rajan är trettio år äldre än Shushila.

Ash Helst skulle jag rädda er båda.

Anjuli Det är omöjligt. Man föds med sitt öde och kan aldrig undvika det, bara lära sig av det. Se vårt liv som en prövning, Ash, en av våra många resor tillsammans i många olika livstider på många olika äventyr. Detta blir bara ett till, och även om utmaningen blir svår är det vår sak att klara av den och överleva med vår kärlek. Vet du vem det är som försökte mörda dig och Jhoti?

Ash Det kan bara vara Biju Ram, sjakalen, skorpionen, som också mördade Hira Lal och Yuveraj. Han är i onåd hos din bror Nandu, och för att blidka honom har han åtagit sig att röja Jhoti ur vägen. När jag lyckades hindra honom försökte han även mörda mig. Men han vet inte vem jag är.

Anjuli Och om jag åker fast med dig blir jag stympad, får kanske näsan avskuren eller fötterna kapade, och skickas hem i vanära utan bröllop, där min bror raja Nandu knappast lär bli nådig mot mig. Vilka hot vi lever under! Och det tycks bara bli värre.

Ash Vi måste fram till Bhithor. Under den gamle rajans beskydd kan ingen längre vilja er något ont, medan jag får eskortera Jhoti tillbaka till Karidkot. Kanske Nandu har blivit röjd ur vägen då, så att lille Jhoti blir raja, men under mitt beskydd kan ingen mördare nå honom, nu när jag vet vem mördaren är.

Anjuli Är du säker?

Ash Fullkomligt.

Anjuli Jag tror att vi alltid kommer att vara säkra, du i mig och jag i dig, då vårt heliga syskonförhållande manifesterar sig som ett ömsesidigt beskydd som ingen kan inskränka eller forcera.

Ash Och vi har åtminstone äntligen fått älska varandra åtminstone en gång detta liv.

Anjuli En natt lika evig och oändlig som evigheten. Den skall alltid föra oss vidare.

Ash Det blev så tyst med ens, som om vi plötsligt hamnat utanför verkligheten och tiden.

Anjuli Det är lugnet efter stormen. Den kommer tillbaka. Den finns där ute bland människorna, bland den hysteriska hopens förtvivlade missgrepp för att försöka styra sina liv i okunskap om ödets makt, som är den enda som gäller. Alla försök att undvika den går åt helvete.

Ash Vi har inte gått åt helvete ännu.

Anjuli Vi kommer aldrig att göra det, ty vi är ödets barn i evighet efter evighet, genom ständiga nya inkarnationer för att alltid förnya och utveckla vår kärlek och därmed göra världen vackrare och ädlare. Det är därför vi finns.

Ash Det är därför *du* finns.

Anjuli Det är därför *du* finns.

Ash Det stora miraklet är att vi alls fann varandra och att vi tydligen gjort det förut och därför troligen alltid kommer att göra det på nytt.

Anjuli Det är därför vi lever. Det är det som är kärlek.

Ash Du har aldrig upphört att förvåna mig med din undervisning fastän du är så mycket yngre än jag.

Anjuli Du föddes först. Jag kom efter och sökte upp dig.

Ash Vi har fått vår salighet, upptäckt den och erkänt den, så att vi kan behålla den hela detta liv vad som än händer. Men nu måste vi återvända till verkligheten. Det är snart gryning.

Anjuli Av någon anledning är jag inte alls orolig.

Ash Inte jag heller. Vi har blivit varandras talismaner. Låt oss behålla varandra och möta världens oro och fasor, dårsaker och vanvett med varandra som oantastlig säkerhet.

Anjuli En sak innan vi bryter upp, Ash.

Ash Nå?

Anjuli (tar fram sin del av medaljongen) Du gav mig din del tillbaka, så att de förenades. Nu ger jag dig min del. Behåll den och bevara den, som du gjorde i alla år med den

förra, så att de båda alltid kan förenas igen. Och även åtskilda förblir de alltid en enhet.

Ash Tack, Juli. Den var alltid min enda ovärderliga egendom.

Anjuli Och min. Nu är vi två om den.

Ash Som vi alltid har varit.

Anjuli Och förblir.

Ash En sista kyss innan vi lämnar vår frihet och stormreträtt...

(De kyssas och går sedan ut mot gryningen med armarna om varandra.)

(De kommer till ruinerna av Kakajis tält.)

Kakaji Ingen skulle kunna identifiera er som en prinsessa och en engelsk sahib och officer. Har ni flugit omkring med stormvindarna hela natten?

Anjuli Ungefär. Det var svårt att finna skydd.

Kakaji Tacka ödets makter att ni ändå lever.

Anjuli Var är min syster?

Kakaji Hon blåste bort. Nej, inte riktigt, men vi blev alla fullständigt överraskade av ökenstormen. Vi kunde inte lämna er kvar där ute, så jag och några till stannade kvar, medan jag tvingade de andra att genast sätta lilla prinsessan i säkerhet i huvudlägret. Jag tror de klarade det, men sannolikt är hela lägret alldeles upp-och-ner-vänt. Hur vid alla elefanter och apor kunde ni klara er ensamma där ute?

Ash Vi fann några klippor som vi fann någon lä bland.

Kakaji Ni kan inte återvända till lägret så där. Ni har ju inga kläder. Ni ser ut som trasiga stäppnomader. Juli, gör genast vad du kan för att reparera dig, och ni, sahib, måste låna några kläder av mig. Så där får ni inte se ut.

Ash Vem kan rå mot naturen?

Kakaji Riktigt, gudarna våldtog oss alla i blåsten, men ni har aldrig tillbringat natten ensamma. Är det förstått? Ni kom tillbaka till mig strax innan stormen utbröt, och ni har varit här hos mig hela natten. Är det klart?

Ash Självklart.

Kakaji Vi kommer att ha nog av bekymmer med allt vad stormen har ställt till bland hästar och getter och elefanter och tält i lägret utan att det dessutom skall behöva pratas om prinsessornas äventyr på vift med blåsten. Gör er nu så presentabla ni kan, så skyndar vi oss till lägret sedan, där dina jungfrur, Juli, får ta hand om dig ordentligt så att du aldrig mer blir sedd ute i det fria före ditt bröllop, som vi inte har råd att gå miste om för allt i världen. *(Juli tas om hand av duennor och förs kvickt ut.)* Se mig i ögonen, sahib. Jag vill ingenting veta, så vad som än har hänt så har det aldrig hänt.

Ash Naturligtvis. Ingenting har hänt.

Kakaji Rajan får på inga villkor inställa bröllopet.

Ash Därom är prinsessan Anjuli på det klara. Hon kommer aldrig att ge någon anledning till klagomål på något.

Kakaji Jag förvånar mig bara över en sak. Hur kunde ni överleva där ute?

Ash Som jag sade, trots alla naturens vildaste krafter fick vi hjälp av naturen.

Kakaji Det måste ha varit en fasansfull natt för er. Lilla prinsessan Shushila var helt hysterisk av skräck.

Ash Tur att hon inte var med oss.

Kakaji Hon trodde hon hade förlorat sin syster och ville bara resa hem och skrota bröllopet.

Ash Den faran är över nu.

Kakaji Jag hoppas det, sahib. Gå nu och tvätta och klä er, så att ni inte ser ut som en bortblåst hindu.

Ash (för sig själv, när han går) Om det är något jag känner mig som, så är det det.

Scen 4. Bhithor, palatset.

rajan Så de är äntligen här, hela konkaronkan, båda prinsessorna och åtta tusen beledsagare anförda av en hopplös engelsman. Nå, nu är de här, så de ska inte slippa undan. Vi har dem i en fälla! Visa då in den där enfaldiga onkeln och den löjliga engelsmannen.

en minister De är inte så dumma som de ser ut, maharadja. Under den långa resan har två attentat gjorts mot prinsessornas broder, men engelsmannen fick fast attentatsmannen som blev kvar på vägen.

rajan Vem var han?

ministern Den ökände hovmannen Biju Ram, som anses ha legat bakom många mord i familjen på order av raja Nandus moder.

rajan Hur dog han?

ministern Troligen förgiftad av ormbett.

rajan Just sådana ändalykter brukade Biju Rams offer få, förgiftade eller döda genom en olyckshändelse. Nåväl, låt oss träffa de båda gökarna.

(Ash och Kakaji visas in.)

Raja Nandu har brutit alla överenskommelser. Det blir inget bröllop.

Ash Nej, raja, det är ni som brutit alla överenskommelser med att fientligt ta emot era blivande hustrur och kräva extra betalt för dem.

rajan Jag ville bara ha en av dem. Raja Nandu krävde att jag skulle ta den andra också.

Ash Och därför gav han er rikligt betalt förutom de redan överenskomna hemgifterna. Ni har ingen rätt att begära ännu mera.

rajan Men jag gör det, och ingen kan stoppa mig. Här blir det inget bröllop förrän jag fått en extra dubbel hemgift. Är ni inte nöjda kan ni dra hem med båda prinsessorna och hela ert anhang tillbaka till Karidkot och raja Nandu, som lär ta sämre emot sina systrar än jag.

Ash Ni har inget val, raja. Jag har kontaktat mitt överbefäl, och om ni bryter er överenskommelse med raja Nandus hov kan den brittiska armén gripa in och avlägsna er och ge tronen åt någon annan, som inte bryter sina överenskommelser.

Kakaji Raja Nandu har givit er allt, och ni måste ta emot det eller ta konsekvenserna.

rajan Vänta nu ett ögonblick. Låt oss utreda alla missförstånd. Jag har ingenting otalt med raja Nandu.

Kakaji Varför vill ni då bryta er överenskommelse med honom?

rajan Det är inte jag som gör det! Det är han! Jag ville bara ha en ung läcker brud, men från början krävde han att jag inte kunde få den ena utan att också acceptera den gamla värdelösa fula andra. Då ställde jag mina villkor.

Kakaji Som han infriade.

rajan Men jag är inte nöjd! Han måste ge mig mer!

Ash Prinsessan Anjuli är 22 år och en fullmogen skönhet med stor klokhet och mognad och vida bättre än den lilla Shushila.

rajan 22 år är för gammalt.
Ash Hur gammal är ni själv?
rajan 39.
Ash Ni ser ut som 59 eller mer. Är inte det för gammalt för två så unga fina prinsessor?
rajan En man är aldrig för gammal för en hustru!
Ash Men tydligen är en hustru för gammal för en man hur ung hon än är. Vad vill ni då ha? Småflickor? Spädbarn?
rajan Gyckla inte, utan låt oss komma överens.
Ash Ni måste först dra tillbaka era kanoner och karbiner riktade mot oss och vårt läger.
Kakaji Maharadja, ni har inte råd att bråka. Engelsmännen har avlägsnat många rajor som ni.
rajan Jag vill inte bråka. Det är ni som bråkar.
Ash Vem riktade först vapen mot den andra?
rajan Jag har gett order om avväpning.
Kakaji Och bröllopet? Ja eller nej? Båda eller ingen?
rajan Jag kan ju ha den andra i reserv, om lilla Shushila skulle visa sig hysterisk. Hon kan ju tillhöra Shushilas uppvaktning så länge. En prinsessa behöver alltid många slavinnor.
Kakaji Dubbelbröllop alltså?
rajan Ja. Raja Nandu kan vara lugn. Inga extra kostnader för hans del. Han har ju bekostat det största och dyraste bröllopet i Indiens historia, bara för att skryta, förmodar jag. Därför fick han mig att tro att han hade mera pengar.
Ash Vi kallar ert förfarande för utpressning.
rajan Jag kallar det affärer maharadjor emellan för fredens skull mellan deras familjer. Men varför ville han gifta bort sina systrar så långt bort som möjligt?
Kakaji En maharadja vill inte ha en svåger maharadja i alltför omedelbar närhet.
rajan Ja, det är väl det. Vi slipper väl inte bröllopet då.
Kakaji Så ska det låta, maharadja.
rajan Det är alldeles onödigt att kalla in engelsmännen.
Ash Ja, maharadja, om ni bara gifter er som ni lovat och fått betalt för.

Scen 5.

Jhoti Anjuli, jag har bett dig komma, för jag har förfärliga nyheter för oss alla.
Anjuli Vad kan vara värre än vårt bröllop?
Jhoti Jag vet. Varken du eller Shushila ville det, Shushila minst av allt, men nu är det för sent.
Anjuli Vad har hänt?
Jhoti Nandu är död. En olyckshändelse. Han hade en passion för eldvapen. Han hanterade en karbin oförsiktigt, och den baktände. Han fick hela laddningen i ansiktet och dog genast.
Anjuli Fick du veta det först nu?
Jhoti Ja. Jag måste tillbaka. Jag är den nya maharadjan av Karidkot nu. Hade det hänt bara en vecka tidigare hade jag kunnat avstyra era bröllop.

Anjuli Utan kapten Pelham-Sahib hade vi blivit gifta i alla fall och med ännu drygare kostnader, mutor och hemgifter. Tack vare honom kunde vi hålla rajan till hans överenskommelse, så att vi i alla fall inte blev beskjutna och gjorda till livegna slavar.

Jhoti Jag har bett honom komma.

Anjuli Vet han om det?

Jhoti Han borde ha fått veta det samtidigt som jag.

Anjuli Precis en vecka för sent. Hade vi bara fått nyheten en vecka tidigare hade vi alla varit fria, och Shushila och jag hade kunnat återvända hem med dig som fria furstinnor! (*gråter i Jhotis famn, han tröstar henne.*)

Jhoti Jag beklagar. Allt är för sent. Vår enda tröst är att det inte är vårt fel.

(*Kakaji och Ash kommer.*)

Kakaji Jag beklagar sorgen, Jhoti och Anjuli. Jag stannar naturligtvis med er och Shushila, Anjuli.

Anjuli Tack, farbror.

Jhoti Kapten Pelham-Sahib, jag antar att ni vet allt om vad som hänt.

Ash Jag har order att eskortera er tillbaka till Karidkot och se till att ni blir installerad där.

Jhoti Vem kunde ana att storebror Nandu, som fick så många lönnmördade, själv skulle gå åt så plötsligt.

Ash Juli, jag är ledsen.

Anjuli Jag också. Du anar inte hur.

Ash Jag är lika ledsen.

Anjuli Vi kunde inte ana.

Ash Nej.

Anjuli Hela denna enorma bröllopsmarsch genom halva Indien, detta vidriga dubbelbröllop, denna vidriga gamla padda till maharadja, alla hans turer för att utnyttja oss och pressa oss på pengar, allt förgäves, och allt hade kunnat och borde ha undvikits.

Ash Jag måste lämna dig här, Juli, med Shushila. Ni är en annans hustrur nu. Och jag måste tillbaka. Men ni kan ta hand om varandra. Och farbror Rao vakar över er.

Anjuli Varför är ödet så orättvist, onkel Rao? Vad har vi gjort för att bara förtjäna slaveri och motgångar? Varför är slumpen så cyniskt och utstuderat grym?

Kakaji Jag vet inte, mitt barn. Ingen vet. Vårt enda skydd är tålmod. Om ödet är grymt kan vi alltid härda ut tills det vänder, och det vänder alltid, som vädret.

Anjuli Klen tröst för Shushila och mig, som lever och är unga nu men trålbundna åt en gammal elak horbock.

Kakaji Jag är ledsen, Juli, men så länge jag är här kan jag bidra med mitt skydd. Och glöm inte att er lillebror nu är maharadja av Karidkot.

Jhoti Jag skall bevaka er och hålla kontakten med er. Vid minsta dåliga nyhet kommer jag genast med undsättning, och ni måste hålla trägen kontakt med mig.

Anjuli Det enda som egentligen blir lidande av detta är kärleken. (*kastar sig i Ashs armar, som omfamnar henne ömt*) Men därav kommer den bara att växa sig starkare.

Ash Jag kommer tillbaka, Juli, min enda älskade.

Kakaji (vaknar) Nu först ser jag och förstår jag. Mina barn, om jag anat något hade jag konsekvent hindrat er från att alls se varandra. Nu är det för sent, och, vad värre är, skadan är total.

Ash Vi är medvetna om det, farbror Rao, men måste leva med det.

Anjuli Jag skall härda ut, Ashok, tills du kommer tillbaka.

Ash Kalla på mig vid behov, och jag kommer genast.
Anjuli Min älskade!

(*De kramas igen.*)

Jhoti Kom, kapten Pelham-Sahib. Vi måste gå igenom vissa förberedelser för vårt uppbrott.

Ash Ja, maharadja. Jag är er tjänare och vapenbror tills vi är tillbaka i Karidkot. (*går ut med Jhoti efter en sista avskedsblick mot Anjuli.*)

Kakaji Ödets vägar är outrannsakliga. Vad som helst kan hända och har hänt. Jag skall ta hand om er. Var inte oroliga.

Anjuli Shushilas största skräck är vad som kan hända om och när hennes gamle fuskmake dör.

Kakaji Vad som helst kan hända, mitt barn, men vi kan åtminstone förbereda oss. (*går ut med Anjuli, som gråter sakta.*)

Akt IV scen 1. Rawalpindi.

Crimply Den där förbannade stroppen Pelham, nu har han gått för långt igen!

officer Ni kan ju inte tåla varandra. Varför delar ni då bungalow?

Crimply Därför att det finns ingen annan! Ingenting är ledigt! Vårt straff för att vi inte tål varandra är att vi tvingas bo ihop!

officer 2 Vad har han nu gjort?

Crimply Han slår sig samman med kökspersonalen och umgås med dem som jämlikar och talar deras eget förbannade språk!

2 Är det brottsligt?

Crimply Nej, men oförsynt! Vem kan veta vad han talar med dem om? Han kanske talar illa om hela regementet med dem eller förbereder nya uppror!

officer 1 Pelham-Martyn går alltid för långt bara längs hederns linjer. Han tar i för hårt och går till överdrift men bara i rättvisans och hederns tjänst, aldrig tvärtom.

Crimply Dock borde någon ge honom en läxa.

Norson Kanske jag vore rätt man, som ser allting här i Indien utifrån.

officer 2 Här har du din chans, för han har just kommit in.

(*Ash har kommit in i klubben men söker sig instinktivt bort från Crimply.*)

Norson Löjtnant Pelham-Martyn, ett ord med er.

Ash Varmed kan jag stå till tjänst?

Norson Det har förvånat mig att vi briter här i Indien har så dålig kontakt med det vanliga folket. Ni umgås gärna och mycket med dess ledare och ställföreträdare, som ni ställer under ert beskydd så att de ska hålla landet i gång för er, men annars umgås ni bara med tjänare och slavar. Kan det inte vara riskabelt att behandla medelklassen som om den inte fanns?

Ash Vi har inget otalt med dem och lämnar dem i fred, liksom de inte bereder oss några bekymmer utan lämnar oss i fred, under ömsesidig respekt. Mer behövs inte.

Norson Men om ni inte försäkrar er om god kontakt med dem, hur kan ni då vänta er att det brittiska väldet i Indien skulle bli beständigt?

Ash Det vet väl till och med ni som allvetande turist, mr Norson, att ingenting är beständigt här i världen? Vi gör vad vi skall och måste och vår plikt, och mer kan ingen kräva av oss.

Norson Men är det inte en smula inskränkt och snobbistiskt?

Ash Varför?

Norson Ni gör ju er knappast populära här i landet på det sättet, och det var väl den snobbistiska attityden som utlöste Sepoyupproret.

Ash Ni vet då verkligen allt, mr Norson, fastän ni är här för första gången och inte har varit här länge. Det var inte medelklassen som startade sepoyupproret, utan det var inkompetent ledning som misshandlade infödda rekryter tills det gick för långt, så att dessa, som direkt tjänade den brittiska kronan, baktände ordentligt. Medelklassen vill bara leva i fred och struntar i princip vem som regerar dem då det inte spelar någon större roll vem det är då de vet att alla härskare alltid ändå är lika korrumperade.

Crimply Vill ni påstå, löjtnant Pelham-Martyn, att det brittiska etablissemangen i Indien är korrumperat?

Ash Det som utlöste Sepoyrevolten var korrumperat.

Crimply Ni menar alltså på fullt allvar, att det var en britts fel att en hindu startade sepoyupproret med att skjuta ner en brittisk officer?

Ash Nej, kapten Crimply, det var många britters fel.

officer 1 Bråka inte med honom, Crimply. Ni vet ju att han är ett hopplöst fall.

Crimply Ja, så hopplöst, att jag inte kan nog förundra mig över att han alls släppts fram i militären och förlänats en officersgrad för att han kan fraternisera med vilka fiender som helst.

Ash Ni är inte juste, kapten Crimply, och det vet ni. Ni vet att jag frivilligt genomled två år i Afghanistan bara för att återta två karbiner åt jägarna från "fienden".

Norson Vad kapten Crimply retar sig på, löjtnant Pelham, om jag som outsider har förstått saken rätt, är er attityd och personlighet, som utgör ett ständigt ifrågasättande av briterens närvaro i Indien.

Ash Låt oss då se det från andra sidan. Antag att det var Indien som ockuperade England. Antag att indiska militärer i England bestämde all vår politik och tillsatte och sparkade ministrar som de ville. Antag att de tog hand om all den brittiska statliga ekonomin och tog hand om alla landets rikedomar och överskott och använde landets tillgångar för egna syften. Skulle ni som engelsman vara tillfreds med en sådan situation, umgås med sådana objudna gäster, bjuda hem dem och behandla dem som jämlikar och prisa och beundra dem för deras herravälde? Skulle ni inte snarare bara vänta på det rätta tillfället att få sätta i gång ett brittuppror mot sådana översittare?

Crimply Löjtnant, ni går för långt!

Ash Kan heder, rättvisa och sanning någonsin gå för långt?

Norson Löjtnant, det är ju dock en viss skillnad mellan engelsmän och hinduer. Vi har ju ändå vuxit ifrån det här med animalistisk vidskepelse och polyteism, en majoritet av oss bor inte i hyddor av ler och halm, vi är ett bildat folk med en stor litteratur med världsförfattare som Shakespeare, doktor Johnson, Dickens och Thackeray att skryta med, vi har utvecklat konsten att navigera så att vi kunnat kartlägga alla världshaven, och vad har hinduerna gjort? De lärde sig aldrig ens att navigera!

Ash Så ni menar att de är mindre människor än vi?

Norson Nej, men deras underlägsenhet i kunskap och bildning ger oss ett visst ansvar för att uppfostra dem. Det är därför vi är här, så som jag ser det. Ju högre bildning, utveckling och kunskap en människa har, desto större är hans ansvar för att hjälpa upp hans mindre utvecklade bröder till sin nivå.

Ash Ni har alldeles rätt, mr Norson, och det är vår enda ursäkt för att vara här. Tyvärr utnyttjar vi dock vår ställning till att inte bara utveckla utan även exploatera och utnyttja landet för att göra oss rika medan det förblir fattigt, vilket mänskligt helt logiskt understundom kan utlösa sepoyuppror.

Crimply Hela ert resonemang och attityd är landsförrädisk, kapten Pelham-Martyn.

Ash Det är dårar som ni som gör vår närvaro här i landet dödsdömd från början, med att urskilningslöst beskjuta oskyldiga folkmassor utan att försöka förstå dem och inte ge dem en chans att förklara sig.

Crimply Oskyldiga folkmassor! Som metodiskt tar sig före att utrota alla européer ur Indien!

Ash Ert språk är att skjuta skarpt utan att lyssna och förhandla. Mitt språk är att lyssna och diplomatisera för att komma överens. Är det fel?

officer 1 Sluta nu, pojkar. Ni kommer ingen vart. Ni är hopplösa fall båda två. Vi vill inte ha slagsmål här inne. Gå hem och lugna ner er och försök tåla varandra.

Crimply Omöjligt.

Ash Er ensidighet gör det omöjligt.

Crimply Nej, det är er opålitliga dubbelhet som gör er hopplöst otillförlitlig och oberäknelig för armén. Räkna aldrig med att få återkomma till jägarna. *(går uppretad och smäller igen dörren efter sig)*

officer 2 Försök tolerera honom, Ash, även om han aldrig kan tolerera dig. Det är din enda chans.

Ash Problemet är just det att jag tolererar honom och måste göra det, fast hans sort bara fördärvar det för oss här i Indien.

Norson Problemet är väl, att vi normala briter förstår för litet, medan ni förstår för mycket. Vägled oss, löjtnant, de få av oss som vill förstå mera.

Ash Jag gör så gott jag kan. Ursäkta om jag tappar tålamodet ibland. *(går hövligt)*

officer 1 Tror du han någonsin hälsas tillbaka till jägarna?

2 Det är det som är frågan. Inte på några år i alla fall.

1 Det grämer honom att han missar Afghanistan. Han kan ju det landet.

2 Ja. Han skulle ha behövts där, men sådant kan aldrig en Crimply fatta.

(utanför)

Ash Doktor Govind! Vilken utomordentlig överraskning! Så glad jag är över att se er! Är något på tok eftersom jag ser er här? Har Kakaji Rao sänt er?

Govind Jag kommer från Bhithor.

Ash Hur mår prinsessorna?

Govind Bara bra.

Ash *(andas ut av lättnad)* Puh! Tack och lov!

Govind Jag begav mig dit på anmodan av prinsessan Shushila för att hennes gamle raja till make var sjuk. De vanliga symptomen av stagnerad vällävnad till förbannelse: kronisk kolik och förslappning, dålig blodcirkulation, gikt och podager, huvudvärk och ledvärk, och lilla prinsessan var havande.

Ash Havande! Har hon fött?

Govind Ja. För tredje gången. De första två var missfall. Hon var ju för ung och känslig och påverkades negativt av omgivningen, då hennes egen kammarjungfru från Karidkot förgiftades eller mördades och till och med hennes gamla barnjungfru...

Ash Men det tredje överlevde?

Govind Ja, en dotter.

Ash Och Anjuli?
Govind I onåd hos rajan från början. Han ville aldrig ha henne.
Ash Ännu en lättnad!
Govind Men ni har ännu inte hört det värsta. Prinsessan Shushila blev kär i den gamla döende rajan.
Ash Typiskt Shushila. Hon skulle alltid gå till orimliga emotionella överdrifter helst åt fel håll.
Govind Rajan är död.
Ash Du kommer ju bara med goda nyheter. Då är ju båda prinsessorna fria och kan återvända hem!
Govind Tyvärr inte. Den döende rajan krävde dem båda som *suttees*.
Ash Omöjligt.
Govind Men sant.
Ash Det är olagligt.
Govind Bhithor nås inte av brittiska lagar.
Ash Det är ju förfärligt.
Govind Milt sagt.

(Norson kommer ut.)

Norson Löjtnant Pelham-Martyn! Gratulerar!
Ash (för sig) Vad tror den fjanten att han har att gratulera mig till? Min enda älskades änkebränning?
Norson Vi fick just nyheten. Har du inte hört det?
Ash (dumt) Vad då?
Norson Du har återkallats till jägarna i Mardan!
Ash Det var inte för tidigt men nästan för sent. – Vi ses senare, doktor Govind. Är ni på väg tillbaka till Karidkot?
Govind Ja, och jag tror inte att jag kommer att kallas mer till Bhithor.
Ash Jag måste få alla detaljer innan ni reser vidare. – Norson, är det sant?
Norson Alla tycks ha fått veta det utom ni.
Ash Och de är naturligtvis glada över att få bli av med mig.
Norson Det lutar åt det hållet.
Ash (för sig) Men jag blir fri och kan ta ledigt några månader före tjänstgöringen i Mardan. Alltså kan jag rädda Juli. Allting annat blir oviktigt mot det. – Tack, Norson. Då blir jag äntligen av med kapten Crimply och hans likar. Det blir jag gladare åt än ni åt att bli av med mig.
Norson Vi kommer kanske att förstå er bättre om femtio år. Ni är alltför avancerad för oss.
Ash Då är det för sent, Norson. Engelsmännen har sitt imperium nu och sin enda chans att sköta det rätt så att det inte går förlorat just nu och inte om femtio år, och de har redan sumpat den genom att göra inkompetenta översittare som Crimply till dess ledare och förvaltare. Jag beklagar detta redan förlorade brittiska imperium, Norson. (går)
Norson (ensam) Och det värsta av allt är att han troligen har rätt.

Scen 2.

- officer 1* Har du också fått anfall av Pelham-Martyn?
- 2 Han har ansatt mig med en frenesi som skulle matcha Alexander den store. Vad är det med karlen egentligen? Är han psykopat?
- 1 Nej, bara galen. Han får lätt fixa idéer, som kan driva honom till vilka vansinnigheter som helst, men det här är nog det värsta hittills. *Suttee?* I våra dagar? I brittiska Indien? Han är en sjuklig fantast.
- 2 Men borde vi inte åtminstone undersöka saken?
- 1 Vi har inget inflytande i Bhithor, ingen brittisk representant och inget som helst intresse av att trampa in där.
- 2 Alltså kan det vara sant.
- 1 Så dum är inte ens den mest otidsenliga gamla gaggiga raja. Det vore direkt att söka bråk med oss, och då är det slut med hans lilla välde.
- 2 Men Pelham påstår att han är död.
- 1 Obekräftade uppgifter. Han får malaria ibland, och enligt de senaste nyheterna har han en ny sådan släng nu. Gamla sega vivörer till rajor dör inte så lätt, och den här är ovanligt seg.
- 2 Så vad ska vi göra med Pelham och hans hysteri?
- 1 Jag ska säga vad vi borde göra. Han borde utredas och undersökas för rekommendation om utvisning från Indien såsom olämplig brittisk soldat.
- 2 Men han kan hela Indien utantill och behärskar ett antal lokala språk felfritt.
- 1 Det är just det som är felet. Han står på alltför intim fot med det folk som vi är till för att kontrollera och hämta ner från träden. Vi är inte här för att klättra upp i träden och bli som de.
- 2 Är du inte gift med hans tidigare fästmö?
- 1 Vad har Belinda med saken att göra?
- 2 Är du inte en smula partisk?
- 1 Det var så jag lärde känna honom. Han var helt hysterisk. Det var av galen kärlek till henne som han hoppade av till Afghanistan och riskerade sin framtid på rysk roulette, när hon brädade honom.
- 2 Men han kan också Afghanistan. Vi kan fortfarande behöva honom.
- 1 Han är en obotlig äventyrare och fanatisk bråkmakare.
- 2 Därför passar han i Afghanistan. Har inte jägarna begärt honom tillbaka just för Afghanistan?
- 1 Jo, men han är försvunnen igen. Ingen vet var han är.
- 2 Jag tippar Bhithor, bara för att vi vägrade ta hans underrättelser på allvar.
- 1 Vi gör ingenting i Bhithor så länge vi inte hört att rajan avlidit. Om då hans fruar frivilligt bränner sig på hans bål, så är det deras sak, och vi kan ingenting göra utom beklaga det efteråt och då med lagens hjälp upplösa dess regering.
- 2 I så fall ser vi aldrig Pelham-Martyn mer.
- 1 Jag hoppas det. Han vet för mycket om både oss och Indien.
- 2 Jag börjar tro vi har begått ett misstag.
- 1 Ett gott sådant i så fall. *(2 reser sig och går)* Hej! Godfrey! Kom tillbaka!

Scen 3. I Bhithor.

Govind Det får inte vara sant.
Sarji Det är sant.
Govind Är han fullständigt galen? Han riskerar många fleras liv än sitt eget!
Sarji Han är här.
Govind Tror han att han kan rädda prinsessorna?
Sarji Jag tror att han vill försöka.
Govind Det är ett kollektivt självmordsförsök!
Sarji Försök övertala honom att låta bli.
Govind Jag vägrar träffa honom.
Ash (inträder perfekt förklädd till hindu) Doktor Govind, ni behöver inte träffa honom. Jag är Ashok, född och uppfostrad till hindu.
Govind Sahib! Er galenskap går över alla gränser!
Ash Jag har gjort allt för dem och gjort mig ansvarig för deras liv. Jag kan aldrig svika ett ansvar.
Govind Ni sviker er själv!
Ash Den frågan är sekundär.
Govind (lugnar sig) Sahib, rajan lever ännu. Han ligger i koma och är inte död riktigt ännu men dör troligen slutgiltigt i natt. Ingen kan röra prinsessorna så länge han lever, och ingen kan rädda dem när han är död, inte ens ni. Var god rädda er själv, så räddar ni också alla deras liv som till sin olycka vet att ni är här.
Ash Nej, doktor Govind. Om prinsessan Anjuli måste dö måste jag åtminstone dö med henne. Vi är fostersyskon och har älskat varandra sedan vi var barn. Ingenting kan ändra på det ödet, inte ens döden.
Govind Men det är förbjudet! Ni är engelsman! Hon är indiska av högsta kungliga kast! En indisk kast får på inga villkor blanda sig med icke-hinduer.
Ash Fel igen, doktor. Hennes morfar var ryss. Hon är halvblod och färdigt rasskändad, och samma är jag, som mycket väl kan ha haft en indisk oäkta fader. Den frågan har aldrig kunnat säkerställas.
Govind Sahib, sahib, sahib, ni går från överdrift till överdrift i er dårskap! Vad hade ni tänkt försöka? Komma in i palatset i er förklädnad som min assistent? Jag får inte komma in längre. Efter att rajan föll i koma och prinsessan förlorade sitt barn...
Ash Har hon förlorat sitt barn?
Govind Ack ja, den stackars flickan hade små utsikter att överleva. Det var när hon dog som beslutet om rajans båda hustrurs *suttee*offer blev obevekligt. Han har utnämnt en manlig arvinge, en avlägsen släkting och sexårig pojke, varför hustrurna måste följa med honom och åtminstone bli barnlösa helgon. Hela folket förväntar sig att få bevittna skådespelet. Ingen släpps ut ur staden för att kunna förmedla några nyheter. Därför vet de brittiska myndigheterna inte om hur döende han är.
Ash De vägrar tro på det. De tror jag fantiserar. Därför var jag tvungen att komma ensam.
Govind Jag förstår. Ni är förtvivlad och desperat.
Ash Ja.
Govind (suckar) Nå, ingen kan heller göra något åt att ni nu är här och ändå inte kan slippa ut ur staden. Det enda förnuftiga ni kan göra tills rajan är död, fram till vilket ingenting kan hända, är att åtminstone äta och sova och ta det lugnt så länge, kanske ni rentav kan ta ert förnuft till fånga och klara er ut på något sätt och på så sätt

eliminera alla risker för oss andra. Men ingenting kan rädda prinsessorna. Såvida inte...

Ash Såvida vad?

Govinda Ingenting är omöjligt, sahib. Mirakler existerar och är till för att inträffa, varför de ibland inträffar. Ödet har fört er hit. Kanske samma öde kan hjälpa er och prinsessorna. Ni är nu hindu, en av den stora anonyma massan, och kan lugnt inspektera staden med dess utgångar, marknadsplatser och avrättningsplatser för lik och *suttees*. Bålet håller redan på att resas. Ta det lugnt och observera. Det är det enda ni kan göra just nu. (*fattar båda hans händer*) Ta det lugnt och slappna av, min vän. Det finns trots allt högre makter än någon dödlig människas. Gå nu. (*till Sarji*) Ta hand om honom och lägg honom till vila.

Sarji (till Ash) Kom, min vän. (*De går ut.*)

Govinda Stackars vilsne ursinnige sahib. Han har aldrig vetat vad han har gjort men har alltid gjort det, som en ödets egen blinde sömngångare, när han borde vara i Afghanistan! Där skulle han göra nytta, men här kan han bara försvinna i ödets svarta hål. (*suckar och drar sig tillbaka*)

Scen 4. I palatset.

Shushila Nej, Anjuli. Du får inte säga nej. Du har gjort allt för mig. Jag har aldrig fått göra något för dig. Du har alltid skämt bort mig och tagit hand om mig. Låt mig nu äntligen få betala något av min skuld till dig.

Anjuli Jag vill inte lämna dig ensam, Shushu. Det har jag aldrig kunnat. Du var alltid min lillasyster och enda syster. Jag hade aldrig någon annan, utom min fosterbror, som jag har förlorat.

Shushila Han finns fortfarande där ute någonstans och väntar på dig.

Anjuli Om han inte är död.

Shushila Så får du inte tänka. Han kan inte vara död. Då skulle vi ha känt det.

Anjuli Vi kan inte skiljas, Shushu. Vi har alltid varit tillsammans och hört till varandra. Vi har alltid behövt varandra och älskat varandra.

Shushila Det är rättvist, Juli. Vi ville inte bli bortgifta, det var mitt livs största fasa, men jag har växt samman med mitt öde och lärt mig acceptera det. Jag har lärt mig att älska honom, Juli. Jag har fött tre barn åt honom, och det känns inte mer än rätt att jag skall följa honom i döden. Men du är fortfarande orörd som jungfru. Han ville aldrig ha dig. Då vore det gudlöst orättvist att du också skulle tvingas till solidaritet med hans dödlighet. Han älskade bara mig, och han är den enda utom du som älskat mig. Alltså följer jag vår gemensamma karma med att eskortera honom till nästa liv, men du var aldrig älskad av honom, du följde bara med på köpet genom vår grymme rajas omänskliga godtycke, medan det finns en annan kvar där ute som älskar dig. Och det viktigaste av allt: även du älskar honom.

Anjuli (vädjande) Shushu, jag kan inte.

Shushila Du måste. Jag befäller det som seniordrottning. Hör på mig nu. Sista gången farbror Kakajis doktor var här berättade han, att Ashok fortfarande finns där och förhör sig om oss. Både farbror Kakaji och han har försett honom med upplysningar, och doktor Govind fruktade storligen att han skulle försöka ta sig hit till Bhithor. Han hoppades att engelsmännen skulle ingripa innan vår raja dog och rädda oss från *suttee*, men det har de inte gjort. De ingriper aldrig förrän det är för

sent. Vårt enda hopp är alltså Ashok, och om doktor Govind alls antyder en sådan möjlighet betyder det att han vet eller känner på sig att det kommer att inträffa. För säkerhets skull har han skaffat sex stycken livvaksdräkter om någon skulle behöva ta sig härifrån för att rädda livet genom en nödlösning. Om alltså Ashok kommer så kan han också ta sig ut som kamouflerad livvakt, då de ju kan röra sig fritt överallt utan att ens behöva bli identifierade, då de är maskerade som haremsdamer, i svarta burkhas men manliga. Och om Ashok kommer, älskade syster Anjuli, är det din plikt mot mig och livet att fly med honom. *(Anjuli vill protestera.)* Du måste. Jag har bestämt det.

Anjuli Och du, älskade Shushila?

Shushila Vi möts igen i nästa liv, kanske som syskon på nytt, kanske under lyckligare omständigheter. Ödet har inte farit väl med oss som kvinnor, syster, men det är väl de flesta kvinnors öde.

Anjuli (omfamnar henne ömt) Älskade Shushu, jag såg det alltid som mitt livs främsta uppgift att ta hand om dig och skydda dig, men i stället blir det nu tvärtom.

Shushila Det är ödet. Det är vår karma. Vi fortsätter följa det i nästa liv och ut i evigheten. Gå nu, syster. Jag har informerat doktor Govind, och han väntar på dig med en manlig burkha. Du måste fly med eller utan men åtminstone till Ashok. Du har honom att leva för. Jag har ingen förrän i nästa liv.

Sarji (visar sig genom en lönndörr klädd i svart livvaksdräkt med endast ögonen synliga, men han blottar genast ansiktet.) Doktor Govind väntar er, prinsessa. Skynda.

Shushila Gå.

Anjuli Vem är detta?

Shushila Ashoks tjänare. Skynda, min älskade. Skynda att älska honom. Skynda att leva. Vi ses igen i evigheten.

(Anjuli har inget val, skyndar sig, omfamnar Shushila i en sista öm och lång kram och försvinner med Sarji ner i lönngången. I detsamma börjar en gonggong slå dystert, monotont och mörkt.)

Nu är han död. Då väntar endast bålet och evigheten. Det är dags att förbereda sig för en ny kraftansträngning inför den eviga resan. *(tömmar genast opium i ett glas vatten och dricker begärligt)* Det gör inte ont, bara man inte känner något. Försvinn, kropp, och lämna mig ensam med min själ. *(dricker)*

(Så drar hon i en klocksträng, en genomträngande klockklang överröstar gonggongen, och flera tjänarinnor inträder från olika håll.)

Shushila (sträcker ut armarna) Klä mig nu och smycka mig som den eviga drottning jag är, ty jag är redo för min makes sista famntag.

(De börjar klä och smycka henne alldeles sagolikt.)

Scen 5. Gonggongen klingar alltjämt. Ett mörkt ställe.

Ash Vart för du mig, Sarji?

Sarji Var inte orolig. Någon sade, att om man lyckas rädda ett enda människoliv, så har man räddat hela världen. Doktor Govind väntar med en till som vi skall rädda.

(Han kommer fram, slår upp en dörr, och där väntar Govind med Anjuli, båda liksom Sarji och Ash klädda helt i heltäckande svart som livvakter.)

Ash (stannar bedövad, så snart han ser Anjulis gestalt) Juli!

Anjali Se inte på mig, Ashok, och dra inte bort slöjan från mitt ansikte, ty du kommer inte att känna igen mig.

Ash Juli! (*går fram och gör just detta, ryggar tillbaka*) Vad du har lidit, Juli!

Anjali Jag varnade dig.

Ash Är detta avtärda anlete en drottning? Är dessa sorgfläckar på kinderna min systers? Är dessa förgråtna ögon utan glans och med mörka ringar min älskades? Du måste ha gråtit oceaner, Juli!

Govind Vi har inte tid, Ashok. Vi måste vidare.

Ash Juli, är du levande? Du verkar så oberörd och kall. Det är jag, Ashok!

Anjali Min syster skall till att offras, Ashok. Jag far ingenstans utan henne.

Ash Vad menar du?

Sarji Hon har lovat Shushila att stanna kvar till hennes död.

Govind Om du kan övertala henne är du duktig, Ashok. Vi har fått henne så här långt men inte längre.

Ash Juli, varje sekund är dyrbar.

Anjali Ja, för de är de sista sekunderna i Shushilas liv. Jag är ansvarig för hennes liv, Ashok, tills hon dör.

Ash Du är inte skyldig henne något. Du har daddat henne hela hennes liv.

Anjali Men nu har hon räddat mitt, och jag kan inte rädda hennes.

Govind (till Ash) Hon lyckades rädda Anjulis liv till priset av att hon skulle ha inspärrats på livstid i ett änkefängelse med ögonen utstuckna. Sådan är traditionen i Bhithor. Bara så kunde rådet villfara Shushilas önskan. Vi lyckades överfalla och oskadliggöra hennes vakter och bödlar. Det är bara en tidsfråga innan Anjulis flykt upptäcks, antagligen så snart dödsbränningen genomförts, ty nu är alla upptagna av den.

(Det börjar höras larm av en ankommande procession med klockor, musikskrän och tingeltangel.)

Anjali (rusar till en liten glugg) Det är hon! Hon kommer!

Ash Juli, hennes död blir fruktansvärd. Du kan inte mena att du vill bevittna den.

Anjali Det menar jag inte heller. Jag känner till vad du hade för planer, Ashok. Du ville stanna för att se mig dö på bålet så att du kunde sända en kula genom mitt huvud innan bålet antändes och sedan sända nästa kula genom dig själv. Du ville på det sättet rädda mig och följa mig. Du kan nu rädda Shushila, och jag ber dig göra det.

Ash Skjuta Shushila?

Govind Ett skott skulle väcka stor uppmärksamhet. En miss eller skadskjutning skulle kräva ett andra skott, som skulle identifiera källan. Ett tredje skott skulle ingen av oss överleva.

Anjali Du kan sikta, Ashok, och träffa rätt om du måste. Hon är inte mogen för döden och vet inte vad den handlar om.

Ash Se, hon kommer, rakryggad som en drottning. Hon verkar mer än väl förberedd.

Anjali Hon är drogad och vandrar i en dröm. Hon har försökt bedöva sig bortom verkligheten, men när flammorna slickar henne skall hon känna smärtan och bli ifrån sig av fasa. Ett skott i detta oväsen skulle inte höras. (*Musikslamret har oupphörligt stegrats.*)

Ash (sansar sig) Juli, jag skall göra som du säger, om du sedan omedelbart följer med oss.

Anjali Ske din vilja. Rädda henne. Låt henne komma undan. Annars kan jag aldrig komma undan.

Ash (tar fram en pistol och börjar sikta men tväkar) Jag kan inte skjuta henne. Hon är bara sexton år. Jag skulle vara en bödel. Jag skulle ha skjutit mig själv efter att ha räddat dig efter det yttersta barbariet och orättvisan, men att bara skjuta ner henne och smita skulle vara mot allt vad jag står för. Jag är ledsen. Jag kan inte göra det. Hon är alltför vaken och medveten och förberedd.

Anjali Du måste, Ashok. Annars förlorar du mig och offerar du oss alla.

Govind Sahib, ni har faktiskt inget val. Det är enda utvägen.

Sarji Ett skott räcker, sahib.

(Oväsandet växer obönhörligt och når outhärdlig styrka. Folk väsnas, och slamret blir nästan plågsamt.)

Govind Du måste, Ashok, innan musiken tystnar och bålet antänds.

Sarji Nu förs hon fram till den döde.

Govind Hon skall själv tända första lågan till hennes makes bål. Då är rätta ögonblicket.

Anjali Bara du kan rädda henne, Ashok. Gör det, eller jag följer henne.

(Plötsligt tystnar oväsandet tvärt. Den totala tystnaden bryts av ett hjärtskärande skri från hela allmänheten, när bålet antänds och flammor upp, vilket kastar återsken på de fyra.)

Ash (sänker pistolen) Hon klarade sig. Inte en flamma rörde henne. Nu brinner båda liken i olja och fett. Kom, Juli. *(tar henne bryskt i armen. Det blir full fart på alla fyra.)*

Anjali Tack, Ashok. Annars hade jag inte kunnat leva.

Sarji Hästarna väntar! Skynda! *(Alla fyra hastigt ut.)*

(Scenen fylls av folkets skrån när mardrömsscenen utanför helt fylls av likbålets flammande inferno.)

Scen 6. Ett läger i mörkret.

Ash Anjali, älskade, var inte så blyg. Vad är det med dig? Du är så okänslig som en sten, som om jag hade förlorat dig fastän du lever. Vi är i säkerhet nu ute i öknen. De förföljer oss inte längre. Vi kan låta alla spänningar fara.

Anjali Jag är inte längre den du kände, Ashok. Jag blygs för att alls existera, och det hade varit bättre om jag aldrig hade räddats.

Ash Hur kan du säga så? Vi hade inte kunnat handla annorlunda än vi gjorde. Vi räddade de liv som kunde räddas. Din systers liv gick inte att rädda.

Anjali Jag vet, och det var jag som mördade henne.

Ash Nej, Juli, det var jag.

Anjali Det var mitt fel. Jag fick dig att göra det. Hade vi lämnat tidigare hade flera liv kunnat räddas, framför allt doktor Govinds och Sarjis.

Ash Gjort är gjort, Juli. Vi gjorde så gott vi kunde.

Anjali Om vi låtit Shushila brännas levande hade fler kunnat räddas.

Ash Hade det gjort saken bättre? Hade du tänkt mindre på henne för det? Tvärtom! Då hade du bara haft ännu svårare samvetsqual över henne.

Anjali Samvetsqual? Tror du det är mitt problem?

Ash Vad kan det vara annars?

Anjali Ashok, jag var begraven levande i Bhithor. Hon var precis som sin moder, som gjorde sitt bästa för att förfölja oss alla till döds. Hon var ett monstern,

Ashok, och Shushila var likadan, men det förstod jag inte förrän det var för sent. Hur tror du jag blev till den levande begravda mumie du fiskade upp ur Bhithors källarkrypta? Tror du jag blev det frivilligt? Nej, Ashok, Shushila begravde mig levande av svartsjuka, för att hålla mig borta från rajan, som hon älskade bara för den makts skull som hennes ställning gav henne som hans främsta hustru. De älskade inte varandra. De var perversa i varandra, och min enda lycka var att jag slapp ha någonting med honom att göra. I stället begravdes jag levande i palatsets källare, där jag berövades allt utom de simplaste tänkbara kläder, som jag inte ens fick tvätta lika litet som mig själv. Jag behandlades som en spetälsk, Ashok, under mina två år som drottning, och det var ett under att jag alls överlevde och inte blev spetälsk på kuppen. Jag försökte ta mitt liv, men till och med det hindrades jag i, då Shushila alltid ville ha mig kvar som reserv för eventuella behov. Hennes båda missfall var helt hennes eget fel, medan bara jag kunde hjälpa henne förlösa sitt tredje barn, en frisk och frodig välskapad flicka, som hon själv tog livet av när hon hörde att det var en dotter och inte en son.

Ash Så det var för att försäkra dig om att hon verkligen var död innan vi lämnade som du krävde att jag skulle skjuta henne?

Anjuli Hon lurade mig och utnyttjade mig hela vägen. När vi träffades för sista gången och hon tog avsked av mig spelade hon bara teater och utgav sig för att rädda mitt liv, och först efteråt fick jag veta att mina ögon skulle stickas ut med glödande järn och jag förvisas till ett evigt liv som blind slavinna så fort hon var bränd. Lyckligtvis hade jag fått kontakt med doktor Govind. Annars hade det gått som hon hade bestämt.

Ash Min älskade, varför har du inte berättat detta förut? Du var som en livlös sten, och jag trodde du var besatt av skuld känslor för din syster. Nu förstår jag. Du var bara en trasig själ, söndertrasad av din egen halvsystem.

Anjuli Hon grävde själv sin egen grav under hela sitt bortskämda liv, och min sista systerliga plikt var att se till att hon lades i den ordentligt död.

Ash Hon kan inte bli mera ordentligt död. Vi har lämnat henne bakom oss, men framtiden tillhör livet och oss, de levande.

Anjuli Men du måste tillbaka till soldatlivet och kriget i Afghanistan.

Ash Ja, det måste jag, men har vi överlevt så mycket som vi redan gjort tror jag nog att vi kan överleva litet till. Vi måste gifta oss till att börja med, Juli.

Anjuli Vi är halvblod båda två. Varken dina herrar eller min religion kommer att tillåta oss.

Ash Det finns andra vägar. Vi kan viga oss av en kapten jag känner ute till havs. Ingen kan opponera sig eller ställa några frågor.

Anjuli Ashok, jag är så ledsen för allt besvär och alla bekymmer jag har vållat dig.

Ash Det var inte du, Juli. Det var ödet, och vi är båda dess offer. Det är bara att göra det bästa av saken. Huvudsaken är att vi älskar varandra. Om vi bara gör det kan ingenting skada oss. Älskar du mig, Juli, som jag alltid har älskat dig?

Anjuli Du var alltid min enda kärlek, Ashok, och den var alltid så stor och så brinnande, att det aldrig fanns plats för någon annan.

Ash Låt oss då fly vidare, min älskade, bort från våra förföljare och orättvisans värld och bevisa att den aldrig kan nå oss, ty nu är vi äntligen befriade från tvånget att behöva vara utan varandra. Ödet är inte alltid orättvist, vilket bevisas av att vi plötsligt vunnit högsta vinsten, nämligen fått varandra. Och den har vi fått för att aldrig mera bli av med den.

Anjuli Men du måste till kriget i Afghanistan.
Ash En baggis, en parentes som alla andra, ett obetydligt stoftkorn och försvinnande grand i kärlekens universums evighet.
Anjuli Älska mig då, Ashok. Jag ger dig min tillåtelse.
Ash Jag har alltid älskat dig och aldrig någon annan och skall alltid göra det, och den äkta kärleken är själva evigheten, ty någon annan evighet finns inte.
Anjuli Låt oss aldrig släppa den.
Ash Jag släpper dig aldrig mer, Juli.

Akt V scen 1. Begums villa.

Begum Slå er till ro, mina herrar. Löjtnant Ash tar emot er när som helst.
Wally Äntligen får ni träffa hans fru, den vackraste änkan i Indien.
Wigram Hur vacker hon än må vara är det inte för hennes skull vi har kommit hit, Wally, utan snarare för att få loss 'kapten Ash' ifrån henne.
Cavagnari Jag hoppas verkligen han har tid för oss trots sin fru.
Wigram Annars är det lika bra han lämnar jägarna genast.
Wally Det gör han aldrig.
Wigram Nej, för vi behöver honom.
Cavagnari Är det riktigt att han faktiskt lagligt gift sig med en hinduiska och änka dessutom?
Wigram Det är tyvärr alldeles riktigt, men han gjorde det smidigt och diskret för att undvika publicitet och uppmärksamhet, och han har stoppat undan henne här där ingen sticker in sin näsa utom sådana höjdare som vi i ytterst extrema affärer.
Cavagnari Men hur kunde han gifta sig hemligt? En brittisk officer gifter sig inte med en indiska utan att det måste bli skandal i alla brittiska och indiska läger och han sparkas ut ur tjänsten.
Wigram Berätta, Wally.
Wally Han hade en god vän som var kapten. De gifte sig ute till havs, en fem minuters formalitet med minimalt antal vittnen men fullt lagligt och på internationellt vatten.
Cavagnari Jag säger då det. Hans diskretion kan vara ytterst användbar för oss.
Wigram Jag menar det.
Wally Här kommer de.
(*Ash, klädd som hindu, kommer in med Anjuli i vit sari, vackrare än någonsin.*
Herrarna reser sig genast.)
Cavagnari (hälsar först på Anjuli) Er skönhet, madame, överträffar alla de vildaste rykten om er. (*kysser henne chevalereskt på handen*)
Anjuli Rykten om något är vad vi mest av allt försökt undvika. Jag hoppas ni inte ger näring åt dem.
Wigram Jag försäkrar er, mrs Pelham-Martyn, att vi är lika diskreta med kunskapen om er existens som er make, som därigenom lyckats föra er så här långt genom alla möjliga hinder.
Ash Jag förmodar att det inte är för hennes skull ni har kommit hit.
Wigram Riktigt, löjtnant. Får vi tala ensam med er?
Ash Juli, jag berättar senare allt vad det handlar om, om det angår oss.
(*Damerna förstår och avlägsnar sig. Begum går ut med Anjuli.*)

Cavagnari Den här äldre frappanta damen, är det någon sorts släkting till er hustru? Kan ni lita på henne?

Ash Fullkomligt. Hon är faster till Zarin inom jägarna, min äldsta och bästa vän, vars far Koda Dad Khan var som min fosterfar. Han lärde mig allt. Men till saken. Gäller det Afghanistan?

Wigram Tyvärr gör det det, Ash. Det drar ihop sig till ett nytt krig.

Ash Lärde ni er inget av det gamla för fyrtio år sedan, den värsta massakern på engelsmän före sepoyrevolten?

Wigram Det är därför vi är här. Emiren av Kabul vänslas med ryssarna, som redan uppslukat alla centralasiatiska kungadömen. Vi kan inte låta ryssarna få Afghanistan. Det skulle hota hela Indiens säkerhet.

Ash Vad skulle ryssarna ha i Afghanistan att göra? Det är ett oländigt öken- och bergsland där ingen armé kan intränga utan förödande förluster. Jag tror inte ryssarna skulle vara så dumma att de skulle vilja ha det.

Cavagnari Ens av strategiska skäl? Den som behärskar Khyberpasset kan lätt sprida terror över hela nordvästra Indien, som afghanerna alltid har gjort.

Ash Afghanerna har nog av sina egna problem. Där pågår alltid stamkrig. De är ett folk av yrkeskrigare som aldrig gjort annat i sitt liv. De kan dö, men de kan inte besegras.

Cavagnari Alexander den store gjorde det.

Ash Det var då det. Det fanns inga skjutvapen på den tiden, och endast Alexander den store var en större krigare än afghanerna. Vad vill ni egentligen?

Wigram Vi vill veta vad ryssarna egentligen håller på med. Major Cavagnari här har sina spioner, men vi kan inte helt lita på deras rapporter, då risken är att de bara rapporterar vad de tror att vi önskar höra. Sådan är ju mentaliteten här, vad som helst bara det behagar, medan ingen befattar sig med obehagliga sanningar.

Ash Ni vill ha mig till spion bakom linjerna.

Wally Du har varit där förut, Ash, och kan landet, och du kan konsten att smälta in som en infödd utan risk att bli avslöjad.

Ash Jag måste bege mig ensam i så fall.

Cavagnari Ingen back-up, ingen kontaktman, inget säkerhetsnät?

Ash Det är säkrast så.

Wigram Vad vi behöver veta är vad ryssarna gör. Vi har fått uppgifter om att emiren bjudit in en rysk beskickning. Om det är riktigt kan alla våra värsta farhågor besannas, och då måste vi göra något åt saken. Om uppgifterna visar sig falska eller överdrivna kan krig undvikas, vilket naturligtvis alla hoppas.

Ash Krig kan alltid undvikas.

Cavagnari Inte om en annan börjar det. Inte om ryssarna tågar in i Afghanistan med 80,000 man.

Ash Är det vad ni har hört?

Wigram Du förstår, Ash, att det är viktigt att vi får mera reella uppgifter. Vi gör ingenting utan belägg för att det är riktigt.

Ash Då är jag med. Jag är er man.

Wally Du är den bäste, Ash. Du klarar det galant.

Ash Med den reservationen, mina herrar, att liksom det sista emiren önskar är främmande stormakters krigiska dragkamp om sitt land, kommer jag även att försöka bidra till att det skall undvikas. Men jag skall lämna alla faktiska uppgifter om läget.

Wigram Det är allt vad vi behöver.

Wally Lycka till, Ash! Vi ses i Afghanistan!

Ash Var inte för säker.

Cavagnari Tag inga risker, löjtnant, och lita på att vi inte heller kommer att göra det.

Ash Vi lever med vårt imperium bara på att ta risker, major Cavagnari, vilket ni om någon är mycket väl medveten om.

Wigram (*reser sig*) Kom, mina herrar. Vi är överens, och vi går igenom detaljerna sedan. Löjtnant Ashton måste nu gå igenom svåra överläggningar med sin fru.

Cavagnari Hur gammal är hon, löjtnant? Man kan inte tro att hon varit änka.

Ash Hon är 22.

Wigram Kom nu. Man diskuterar inte damers åldrar och allra minst med deras män.

Cavagnari Ursäkta inkräktandet, löjtnant, men ni förstår att denna konferens måste vara hemlig?

Ash Naturligtvis. (*visar herrarna ut*) Vi ses, Wally, och förhoppningsvis inte i Afghanistan.

Wally Du klarar biffen, Ash.
(*Herrarna går. Ash slår sig med en bekymrad suck ner i en fåtölj.*)

Ash Dessa förbannade imperier! Varför måste politiker förstöra hela världen?

Anjuli (*kommer in*) Är det Afghanistan?

Ash Ja, min älskade, det är Afghanistan. Jag måste dit som spion åt engelsmännen.

Anjuli Jag vill följa med dig.

Ash Det är för farligt.

Anjuli Menar du att du reser ensam?

Ash Ja. Det är det enda säkra sättet, min älskade. Jag känner landet och kan språket och kan vara afghan. Så länge jag är ensam är jag säker.

Anjuli Och om du inte kommer tillbaka?

Ash Jag kommer tillbaka. Det är andras liv som det blir min mission att rädda, afghaners och engelsmäns. Om jag lyckas kan jag avstyra ett krig, och om jag inte lyckas kan ingen avstyra det.

Anjuli Du måste lyckas.

Ash Jag är medveten om detta.

Anjuli Jag är med dig var du än är och skall beskydda dig med mina böner.

Ash Tack, min älskade, det är det bästa skydd jag kan få. Tyvärr räcker det inte till åt alla dessa imperialistiska engelsmän och ryssar som inte alls förstår vad de gör.

Scen 2. I bergen.

Cavagnari Var dröjer han, min tappre spion, den ende jag kan lita på, den ende som vet vad som händer och som ger oss användbara upplysningar?

Wigram Han trodde han kunde avstyra kriget och trodde sig faktiskt kunna göra det och försökte. Nå, han har misslyckats totalt. Kriget är ett faktum, och vi har kanske förlorat vår bästa man på kuppen, som kanske var den ende som såg nyktert på situationen.

Cavagnari Den unge veteranen går inte åt så lätt. Han har pejlat hela Afghanistan med framgång och gett oss värdefull information som ingen annan kunnat prestera,

och skulle han då bara smita från ett krig? Nej, han sviker inte sin kår och sitt kall så lätt.

Wigram Jag fruktar att vi är avlyssnade.

Cavagnari Här i denna natt bland dessa vilda kullar? Omöjligt.

Wigram Är det inte en afghan som döljer sig där borta?

Cavagnari Jag kan inte skönja honom. Är du säker på att det är en afghan?

Wigram Vad skulle det annars vara?

(Ash kommer fram som afghan.)

Cavagnari Löjtnant Ash! Vi tog dig för en afghan!

Ash Det var meningen. I detta land är jag afghan. Vad är meningen med er invasion? Hur kunde ni starta krig utan vidare?

Wigram Emiren gav oss inget val. Han svarade aldrig på vårt ultimatum.

Ash Och vad hade ni för rätt att ställa honom ultimatum? Är han er lydskonung kanske? Nåväl, han är borta nu, så det spelar ingen roll. Ni kan återkalla invasionsarmén.

Cavagnari Borta?

Ash Han har flytt ur landet och överlämnat tronen åt sin son, sin sämsta son, som han aldrig ville ge över den åt, men han tappade sugen när hans bästa son dog. Förstår ni vad det betyder? Det finns ingen krigsanledning längre, då vicekungens ursäkt för ett krig var att England hade en tvist bara med emiren, inte med folket.

Cavagnari Det är inte vi som ger order, löjtnant. Vi bara lyder order, och det äger också ni att göra.

Ash Mitt uppdrag är fullbordat i och med att invasionen ägt rum. Mitt uppdrag var bara att kunska inom emirens välde och domäner. Han är borta nu, och i och med er invasion kan jag inget mera göra för bevarandet av fred och balans. Om inte de brittiska styrkorna omedelbart lämnar Afghanistan anhåller jag om att få återgå till mitt regemente.

Cavagnari Beviljas. Vi vet inte vad detta kommer att leda till, men det att hans son övertagit makten förändrar inte saken. Ryssarna har fortfarande 80,000 man vid gränsen.

Ash Men de har aldrig gått in och kommer aldrig att gå in. Det har tsaren försäkrat, och bett emirens son förhandla om fred med engelsmännen.

Cavagnari Vi lyder bara order, löjtnant Ash. Men jag skall föra era synpunkter och rapporter vidare uppåt.

Ash Går ni ett steg längre in i Afghanistan fruktar jag att ni inte kommer ut igen.

Cavagnari Jag lyder order.

Wigram Återgå till Mardan, löjtnant, och invänta vidare order där. Ni är fri tills vidare.

Ash Ni menar att jag kan återgå till Mardan när jag vill?

Wigram Ja.

Ash Jag önskar jag hade varnat er tillräckligt, ty nu kan jag inte varna er mera. *(avlägsnar sig)*

Cavagnari Vad tror ni, major? Sitter vi fast i Afghanistan?

Wigram Vi har tagit Jalalabad, och jag tror knappast vi har råd att släppa det. Löjtnant Ash vet vad han vet och vad han talar om, men regeringen i Simla vet inte vem han är, och de handlar hellre än lyssnar. Jag är rädd att de kommer att forcera oss ända fram till Kabul, och senast vi var där överlevde knappt någon.

Cavagnari Det var fyrtio år sedan. Vi har blivit effektivare sedan dess.

Wigram Men Afghanistan har inte förändrats.

Scen 3. En primitiv bostad i Kabul.

Ash Jag tycker inte om det. Allting luktar illa. Det är för bra, det är för tyst, som ett försåtligt lugn före en eruption av kataklysmor. Och britterna bara drumlar på i god tro som de oförfärdigt naiva gentleman de är utan att ana vilka avgrunder den muslimska mentaliteten kan dölja. Nej, jag tycker inte om det. (*Det knackar försiktigt.*) Någon vågar knocka på min dörr. Det är en alldeles för försiktig knockning för att kunna vara en av de mina. Har afghanerna äntligen kommit på mig? (*vid dörren*) Vem är det?

Anjuli (*utanför*) Din hustru.

Ash (*slår upp dörren med all kraft och omfamnar Anjuli med hela sitt hjärta så att hon lyfter från marken*) Mitt hjärta! Äntligen! Hur kunde du? Vilka risker du har tagit! Är du ensam?

Anjuli Jag sade ju dig att jag kunde passera som lika mycket afghan som du. Jag har lärt mig pushtu och talar det nästan lika flytande som de. Du är min, Ashok, och jag kunde inte låta dig vara utan mig längre!

Ash (*sätter ner henne*) Men kom då in! Vi har ju nästan inte setts på ett år! Vilken välsignelse någon bragte mig med att sända dig hit!

Anjuli Det var bara jag själv.

Ash Jag vet. Tiofaldigt välsignad vare du därför!

Anjuli Alla försökte hindra mig. Gul Baz försökte låsa in mig. Tant Begum satte vakter runt villan att fånga in mig om jag skulle försöka smita. Alla avrådde mig och förbjöd mig. Då hotade jag med att svälta mig till döds. Då förstod tant Begum äntligen att ingenting kunde stå emellan vår kärlek. Jag har kommit tillbaka till dig, Ash, för att aldrig mera lämna din sida, som är den enda goda platsen för varje trogen hustru: så nära sin man som möjligt för alltid.

Ash Du har rätt. Jag har saknat dig. Varje natt har varit hopplös och tröstlös. Vi har många nätter att ta igen.

Anjuli Varför kom du aldrig tillbaka? Jag trodde du skulle komma när major Cavagnari gav dig avsked.

Ash Det trodde jag också. Men andra behövde mig kvar här för mina tjänster som kunskapare. Ingen annan engelsman kan smälta in lika bra som jag. Jag kallas kameleonten av dem som känner mig, och med min lätthet för att byta språk, mentalitet och yttre är jag fullkomligt säker, tills någon skulle förråda mig, vilket knappast är troligt. Jag är ju broder med alla afghaner liksom med alla hinduer och engelsmän, hur mycket engelsman jag än är och hur mycket hindu jag än uppfostrats till. Ingen försökte hindra och avbryta detta krig så intensivt som jag, men det bara fortsätter.

Anjuli Jag hörde att vår vän Wigram hade stupat.

Ash Ja, han föll i den avgörande striden, varefter den nya unga emiren kapitulerade och lät oss få vår mission i Kabul. Den är på väg hit nu under befäl av major Cavagnari.

Anjuli Och Wally?

Ash Det var mycket hans förtjänst att vi segrade vid Fatehabad. Han tog över när Wigram föll, och hade han inte vågat göra det hade det slutat med ett blodigt

nederlag, men en blodig seger kan vara värre än ett blodigt nederlag, då det kan leda till ett ännu blodigare nederlag nästa gång. Det är bara det jag väntar på. Afghanerna håller sig nu för stilla för att det inte skall båda oväder. Zarin är av samma mening. Han känner att något är på gång.

Anjuli Och major Cavagnari?

Ash Han bara rider på som en annan Napoleon mot Moskva. Han är ju franskirländare och heter Louis Napoleon precis som den avsatte kejsaren och tycks ingenting ha lärt sig av de napoleonska skyggglapparna. Han är romantisk idealist och svävar i den blinda tron att rent spel alltid måste leda till framgång genom sin blotta respektabilitet, men i Asien existerar inte den idévärlden. Jag fruktar att han leder oss blint rakt in i en värre fälla än 1839.

Anjuli Hjälper inga varningar?

Ash Generalerna ger order, och om de inte lyds ersätts man av sådana som hellre lyder order och dör än tänker på sig själva och förnuftet. Det finns alltid mera kanonmat och självmordskandidater, både bland briter och afghaner. Jag har försökt tala ledningen till rätta, Juli, hela min otacksamma verksamhet som spion här har jag bara kunnat genomleva med det enda som målsättning att rädda så många liv som möjligt oberoende av nationalitet. Och nu känns det som att jag har misslyckats totalt, då den brittiska invasionen bara har trampat djupare in hela tiden i en smet utan botten.

Anjuli Men afghanerna har vikit sig. De har beviljat en brittisk mission i Kabul. De har inte släppt in en enda ryss.

Ash Det är bara en fint, Juli. Afghanerna viker sig aldrig och låtsas vika sig bara för att desto effektivare kunna slå tillbaka. De gömmer sig för att desto lömskare kunna mörda. Hela deras taktik går ut på det som tusenåriga bergskrigare. Inte en engelsman kommer att överleva.

Anjuli Ashok, du är inte engelsman.

Ash Men jag vill inte vara här när det händer. Ack Juli, min uppgift här kändes helt förfelad ända tills du kom, men nu har jag åtminstone dig här att leva för.

Anjuli Vi har många ensamhetens sömnlösa nätter att bota och ta igen.

Ash Kom till mig, Juli, och stanna där. Släpp mig aldrig mera.

Anjuli Därför är jag här.

Ash Du behöver en måltid. Låt oss äta oss till god stämning och sedan omedelbart gå till sängs tillsammans.

Anjuli Jag är här för att trotsa hela världen bara för att lyda den ende som står över mig.

Ash Så skall det låta. Kom! *(De går ut tillsammans.)*

Scen 4. Ett rum i kastellet.

(Cavagnari ligger sårad i huvudet på en brits, en läkare sköter honom.)

Rosie Ta det alldeles lugnt, Sir. Ni har gjort vad ni har kunnat.

Cavagnari Hur går det för dem där ute? Ger då dårskapen aldrig upp?

Rosie Vi slåss så gott vi kan, och än så länge har vi slagit tillbaka alla angrepp.

Cavagnari Under Wallys ledning. Synd på en så god soldat. Vi skulle ha lyssnat på varningarna. Nu är det för sent.

Rosie Här är han.

Wally (*inträder, dammig direkt ur krutröken men oskadd*) Sir Louis! Hur är det med honom?

Rosie (*sätter ett finger mot läpparna. Wally rusar fram till hans bäddsida.*)

Wally Sir, vi slåss som hjältar. Vi är en mot femtio, men vi slår dem tillbaka gång på gång.

Cavagnari Ingen hjälp från emiren? Inget svar?

Wally Vi har skickat fyra budbärare till honom med vädjan om hjälp. Inget svar.

Cavagnari Då hade löjtnant Ashton rätt.

Wally Jag är rädd för det, Sir.

Cavagnari Och vi var galna som inte lyssnade på honom. Han föreslog att vi skulle betala av dem, så att de skulle nöja sig och återvända hem, men jag vägrade ge brittiska pengar åt vilda afghaner för att de krigat mot oss. Vad jag inte kan förstå är hur de kan vara så galna. De dör ju som flugor, är det tio eller tjugo som stupar för var och en av oss, och ändå fortsätter de offra sig för ingenting, mot allt förnuft, mot sin egen lag och Koran, helt självdestruktivt av rent hat för oss engelsmän, för att vi inte ville vara sämre än ryssarna. De släppte in en rysk mission som kunde avtåga igen med den äran utan en enda mans förlust – varför då inte en engelsk och en mycket mindre sådan?

Wally De känner sig lurade på sin sold, som emiren vägrat dem, varför de krävt den av oss i stället i tron att vi hade pengar, vilket vi vägrat dem, och därför går de bärsärkargång i hela Kabul. Vi är utbölingarna och främlingarna, de otrogna inkräktarna, som de därför focuserar allt sitt ursinne på. De är förblindade av masshysteri.

Cavagnari Ja, de är inte längre människor utan värre än djur. De är ungefär som gräshoppor, som ödelägger allt i sin väg. Allra minst är de muslimer. Vi var inte mer än en diplomatisk mission, som var här på fredligt uppdrag av vår och Afghanistans regering som ingenting mindre än en ambassad, som de angriper utan vett, utan rätt, utan motiv och utan någon rimlig anledning alls. Är detta krig? Nej, det är en hopplös kamp mot barbariet, som barbarerna ser ut att vinna enbart med våldets och blodtörstens rätt. Vad gjorde vi för fel, Wally?

Wally Ash varnade oss från början. Vi borde ha lärt oss av det förra afghankriget. Han gjorde allt han kunde för att avstyra ett nytt, och han profeterade att vi alla skulle förintas om vi gick in i Kabul.

Cavagnari Än är vi inte förintade.

Wally Vi har ännu inte slagits till sista man, men vi är på god väg.

Cavagnari Hur många är vi kvar?

Wally Ett tjugotal mot säkert flera tusen.

Cavagnari Och emiren gör ingenting?

Wally Ingenting alls. Han är livrädd för mobben. Han kanske vrider sina händer. Vi har skickat fyra budbärare till honom. Åtminstone två måste ha kommit fram. En såg vi lynchas på vägen av mobben fastän han viftade med en Koran. Den Koranen lynchades med honom.

Cavagnari Om han verkligen ingenting gör är det ute med den brittiska missionen i Kabul. Han låter en diplomatisk beskickning lynchas ihjäl utan att röra ett finger. Det är höjden av feighet. Vem sköt först, Wally? Vi eller de?

Wally De. Min order var att till varje pris upprätthålla freden.

Cavagnari Då är vi oskyldiga, och hela ansvaret faller på de besinningslösa våldsverkarna, värre än djur, värre än gräshoppor, ingen av dem värdig att få leva.

Borde vi ha lyssnat på Ash? Borde vi ha hörsammat hans förslag att avbetala mördarhopen så att de skulle lämna oss i fred? Tror du de hade gjort det i så fall?

Wally Detta är Kains land, brodermördarens land. Jag tror inte de hade låtit oss vara ändå. Jag tror inte heller att de låtit ryssarna vara kvar om de behagat stanna.

Cavagnari Så vårt misstag var att betrakta dessa oskäligen varelser som människor och tro att de kunde ha samma respekt för ett människovärde som vi.

Wally Så kan man se det.

Rosie Låt vår ambassadör få vila, Wally.

Wally Hur är det med honom?

Rosie Han är skjuten i magen.

Wally Jag trodde att det bara var en skråma i huvudet.

Rosie Det var det först. Den andra träffen tog djupare.

Wally Hur långt har han kvar?

Rosie Högst någon timme. Allt jag kunde göra för honom var att ge honom opium mot plågorna.

Cavagnari Det är inte över ännu, Wally! Vad gör du här? Gå ut och slåss med de andra! Bry dig inte om mig! För var och en av oss som faller på vår post skall de våra hämnas hundrafalt!

Rosie Gå ut, Wally. Jag är läkaren här, och han är min döende patient. Du är frisk och har ingenting här att göra. Han har rätt. Gå ut och slåss med de andra.

Wally Någon av oss måste överleva. Var tusan är Ash? (*försvinner ut*)

Rosie Gör det ont, Sir?

Cavagnari Inte länge till. Jag är snart klar, doktorn. Sedan kan ni också gå ut och slåss. (*somnar in*)

Rosie Sov gott, Sir. Ni slipper det värsta. (*sluter hans ögon, tar hans vapen och rusar ut till slutstridens gevärseld, vilda skrik och krutrök.*)

Scen 5.

Anjuli De ber mig att inte oroa mig, Gul Baz, men hur kan jag låta bli? Mitt liv är intet utan honom, och hela staden kan ju höra hur de vilda barbarerna skjuter missionen sönder och samman, och han är där!

Gul Baz Han är inte där. Han är afghan och accepterad som sådan. Han kan ta vara på sig själv.

Anjuli Varför hör han då inte av sig? Varför ger han inget livstecken ifrån sig? Varför får vi inte veta att han lever?

Gul Baz Det finns bara en anledning. Han kan inte för att han är upptagen. Men ni som hans hustru måste ju kunna känna på er att han lever ännu bättre än jag gör det.

Anjuli Men ovissheten! Ja, jag känner att han lever, men inte mycket mer än det. Han måste vara i yttersta nöd för att inte höra av sig under så lång tid.

Gul Baz Det har bara gått några dagar.

Anjuli Nej, en hel evighet, ty jag är utan honom!

Gul Baz Tyst! Hörde ni?

Anjuli Vad då?

Gul Baz Lyssna! (*Båda lyssnar andlöst.*)

(*Plötsligt öppnas dörren mycket tyst och försiktigt, man ser inte vem det är först, men så kommer Ash in, vacklande, sårad, smutsig till oigenkännlighet och tydligt åldrad. Han lyckas*

vackla fram till Anjuli, faller på knä för henne, lägger sitt huvud mot hennes famn, och börjar gråta hjälplöst.)

Anjuli Ashok! Du lever!

Gul Baz Jag visste det.

Ash Det är förbi, Juli. De slogs till sista man. Till slut var de vapenlösa, medan afghanerna sköt ner dem med kanoner. Alla är döda. Indiens och Storbritanniens bästa soldater, 77 stycken, mot kanske åtta tusen afghanska vildar inställda på att mörda dem till sista man bara för att de var där och existerade, men deras fanatiska ledare strök också med.

Anjuli Ashok! Jag är så glad för att du lever!

Ash Jag kunde inte hjälpa dem. Jag blev hindrad. Jag blev inlåst. Först i sista slutstriden kunde jag bryta mig ut genom golvet och hjälpa dem, men det var för sent. Det var i den striden de sista och de bästa stupade, däribland Wally, min älskade Wally, som ledde jägarna i fyra angrepp mot den totala övermakten och slog dem tillbaka varje gång... *(bölar)*

Gul Baz (till Anjuli) Jag går ut och vidtar vissa förberedelser. Jag återkommer. *(försvinner)*

Anjuli Ashok, min älskade, du lever!

Ash Jag borde inte ha fått leva. Jag kunde se alltsammans från mitt fönster. Jag var inlåst. Mina vänner hindrade mig med våld från att delta.

Anjuli Hur klarade du dig?

Ash Jag fick ett slag i huvudet och hamnade under några av liken, så att jag inte kunde röra mig. När mina vänner skulle släppa ut mig var jag inte längre där. De fann mig bland liken och tog hand om mig. Jag var ett lik själv, Juli, ett levande lik som överlevt sig själv...

Anjuli Det är över nu, Ashok. Du lever. Vi lever. Vi har en framtid. Allt har en mening. Du har överlevt för att kunna berätta historien.

Ash Emiren gjorde ingenting för att hjälpa oss fastän vi bara var en fredlig diplomatisk beskickning. Han bara stängde in sig och grät av skräck för att själv bli detroniserad, vilket inget kan undvika att han blir. Det blir nu en ryssvänlig emir i stället...

Anjuli Det är över, Ashok. Jag är här.

Gul Baz (kommer in igen) Allt är klart. Vi måste lämna Kabul i natt.

Ash Jag har mycket kvar här att göra, Gul Baz.

Gul Baz Det är ingenting att göra. Mobben plundrar de döda och förhärjar hela missionen. Det blir inte ett spår kvar av den brittiska missionen eller av något av liken. De roar sig alla med orgier i likskändning. De är alla totala martyrer, alla dina döda vänner. Du måste rädda dig själv och din hustru medan de håller på. Sedan är det för sent.

Anjuli Du måste leva för att berätta historien, Ashok.

Ash Och du också. Vad har du gjort, Gul Baz? Kommer du med oss?

Gul Baz Naturligtvis, ända till Kashmir. Sedan får ni klara er själva.

Ash Du får lön för resten av livet för vad du har gjort för oss, Gul Baz. Du menar att du ordnat med hästar och packning?

Gul Baz Jag hade inget bättre att göra medan ni höll på att bara panga på varandra. Jag tänkte att det kunde behövas en flyktväg när det värsta var över.

Ash Tack, Gul Baz. Är du redo, Juli?

Anjuli Det skall du inte fråga mig. Är *du* i skick att rida till gränsen?

Ash För dig kan jag orka vad som helst.

Gul Baz Men vart skall ni bege er? Har ni någonstans att ta vägen? Ashok har ju ingen plats i armén längre.

Anjuli Det finns en dal bortom bergen. Har du glömt den, Ashok? Vi talade alltid om den som barn, våra drömmars dal, där de vackraste bergen alltid skulle förgylla vår vardag med sin skönhet för våra hårda liv mitt i naturen med en get och en åsna och en trädgård, där vi skall odla allting själva, och där ingenting skall inskränka vår frihet, inget religionstvång, ingen politik, inga krig, ingen fanatism, bara frihet och tolerans. Det var din fostermor som gav dig den dalen att alltid önska dig till. Har du glömt den, Ashok?

Ash Nej, jag har aldrig glömt den, men jag har vant mig vid att betrakta den som en avlägsen myt från min barndom.

Anjuli Den finns där, Ashok, och väntar på oss. Äntligen är den vår, och vi kan nå den. Den måste existera eftersom vi kan drömma om den. Allt vad man kan tänka sig finns alltid manifesterat i verkligheten.

Ash Vi skall söka den tills vi finner den och där äntligen odla vår egen trädgård.

Gul Baz Det är bäst vi startar genast.

Ash Trogne Gul Baz, du är den siste vi har. Alla andra har vi förlorat.

Gul Baz Glöm dem och världen. Ni har er själva.

Anjuli Orkar du, Ashok?

Ash För dig orkar jag vad som helst. – Då börjar vår sista resa. Här lämnar vi allt vad vi har varit och blir något nytt. Jag trodde aldrig vi skulle kunna komma så långt. Kom, min älskade. De eviga vita bergen väntar på oss för att kunna visa oss sin gömda dal.

Anjuli Den var alltid reserverad för oss, för det var alltid bara vi som kände den.

Ash Kom då, Juli. Vi tycks då äntligen få varandra till sist.

Gul Baz Det är hög tid. Kabul brinner.

Ash Vår kärlek brinner högre, och den skall föra oss i säkerhet. Hela världen med all dess politik är bara ett dåligt skämt att skratta föraktfullt åt, som Sir Louis Cavagnari föraktade sina åtta tusen mördare. De försvinner som ökenstoft för sandstormen, och ingen skall någonsin kunna kalla någon enda av dem vid namn, medan inte en enda av mina offrade kamrater någonsin skall bli glömd. Kom, Juli. Som Gul Baz sade, det är hög tid – för vår alltför länge uppskjutna äntligen befriade kärlek.

(Gul Baz öppnar dörren, Ash lyfter upp Anjuli i sin famn och bär ut henne, och Gul Baz följer efter. Han släcker en lampa innan han till sist går ut, och allt blir alldeles mörkt och tyst.)

Slut.

(Darjeeling 19.11.2009)

Efterskrift

M.M.Kayes storslagna roman "*The Far Pavilions*", som hon arbetade på i femton år under 1960-70-talet, är i alla sina detaljer ett episkt mästerverk som i princip är omöjligt att dramatisera, då en dramatisering tyvärr måste utesluta de grandiosa episka perspektiven med alla deras praktfullt vidlyftiga omständigheter. Emellertid har det gjorts en utomordentligt god filmatisering av 1200-sidorsromanen med skådespelare som Sir John Gielgud (som Louis Napoleon Cavagnari), Omar Sharif (som Koda Dad Khan), Rossano Brazzi, Robert Hardy, Christopher Lee, och Ben Cross och Amy Irving som det unga paret. I denna film omkastades handlingen, så att prinsessan Shushilas sorti blev filmens final, vilket inte alls drog ner filmen och vilket egentligen var det enda som inte var helt troget mot boken. I en dramatisering, vars utmaning jag inte kunde motstå efter en omläsning efter 15 år, varvid jag fann romanen ännu mer givande än första gången, har jag valt att bibehålla romanens kronologi. Liksom romanen slutar därför min dramatisering i ett frågetecken och ut i tomta intet, vilket slut har en alltför påfallande likhet med slutet i James Hiltons "*Lost Horizon*" för att det inte skulle vara påverkat därav. Även hans roman handlar ju om en dal bortom bergen, och det ligger alltför nära till hands att ta för givet att James Hiltons och M.M.Kayes "dal bortom bergen" faktiskt skulle kunna vara samma dal.

Darjeeling 19.11.2009